

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.630 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Pametna in resnična beseda

Čudno naključje je hotelo, da je v petek, 17. septembra, ko je eden največjih potočkov demokracije, Masaryk, ležal v Lanih na mrtvaškem odru, imel predsednik USA Roosevelt ob priliki spomina na stoletnico ameriške demokracije govor, v katerem je zagovarjal demokracijo kot najboljšo obliko državnega sožitja narodov.

Roosevelt se je najprej spomnil dne, ko je trinajst severnoameriških držav leta 1787 sklenilo ustavo po dolgi parlamentarni borbi, ki so se sukale okoli tega, ali naj bo severna Amerika, ki se je leta 1781 osvobodila angleškega gospodarstva, urejena bolj centralistično ali bolj federalistično. Ustava je potegnila med tema dvema nazoroma srednjo črto in ustvarila stanje, ki je trajalo dobrih stoletin. Roosevelt, ki je danes predsednik velike severne ameriške demokracije, je takoj uvidel, da demokracija v dotedanji obliki ni več zmožna, da bi obvladala razmere, ki so v Ameriki prav tako kakor na evropskem kontinentu in drugod po svetu nastopile po zaključku svetovne vojne. Ne da bi zavrgel demokracijo kot take, se je Roosevelt pogumno lotil socialnih reform, ki naj severno Ameriko obvarujejo revolucije bodisi v smislu sodobnega nacionalizma ali fašizma, bodisi v smislu tako zvane proletarske diktature.

Reforme, ki jih je v tem oziru Roosevelt uvedel, so res globokosežne in so dosegle svoj namen vsaj v toliko, da Amerike do danes ni pretresel vihar revolucije, niso pa seveda še ustvarile takega končnega stanja, ki bi pomenilo vseskozi zadovoljivo rešitev sodobnih gospodarskih in socialnih problemov. Vrh tega pa v Evropi, ki je slejkoprej pri vseh vprašanih državah, političnih in kulturnih življenja vodila in končno merodajna, divja dalje usodna borba med demokracijo na eni strani in med avtoritarnim režimom, ki se je uveljavil v Italiji, Nemčiji, Portugalski, na Poljskem, v Avstriji, na Madžarskem, v Turčiji, Iranu (Perziji), Grčiji, na Bolgarskem in v nekaterih baltskih državah, ter med prizadevanji za boljševarstvo sveta na drugi strani. Dočim fašizem grozi, da zajame še druge države, med katerimi so tudi republike južne Amerike, kar pride posebno v poštev za USA, pa ideja proletarske diktature zajema predvsem Francijo, kjer tako zvana ljudska fronta predstavlja najmočnejšo postojanko boljševarstva na zapadu. Če pomislimo, da borba med Japonsko in Kitajsko ni samo izraz osvajaških imperialističnih težej Japonske, ampak tudi orjaški dvoboj med komunističnimi stremiljenji in avtoritarno državno obliko japonskega cesarstva, ki se bori na življenje in smrt na azijski celin, moremo razumeti vzemirjenje USA, ki ima v tem območju sveta bistvene interese. Čeprav v manjši meri, pa prizadeva severno Ameriko tudi državljanska vojna v Španiji, kjer se vrši odločilna bitka med obema svetovnonazornima političnima in kulturnima frontama na evropskih tleh. Iz vsega tega nam je popolnoma razumljivo, da se je ob priliki stoletnice demokracije ustave v USA oglašil Roosevelt v govoru, ki je rodil globok odmev po vsem svetu.

Roosevelt je najprej ugotovil dejstvo, da se mora na svetu cela vrsta poprej demokratskih držav, med katerimi so mnoge nastale na razvalinah predvojnih monarhij, umikati avtoritarnim režimom ali diktaturam, in je priznal, da je bila, oziroma je krivda na strani demokracij, ki so sredi novih gospodarskih razmer in socialnih nalog odpovedale. Predsednik je priznal tudi, da so nekateri diktatorski režimi ustvarili red in se z uspehom lotili gospodarskega preporoda ter reforme neznošnih socialnih odnosov in prid širokih slojev, česar demokracije niso bile zmožne. V prvi vrsti je treba v tem oziru omeniti Nemčijo, kjer se velekapitalizmu v smislu prevlade plutokracije uspešno izpodmikalo tla. Na vsak način v avtoritarnih državah vlada red, toda pomisliti moramo, da se je to stanje doseglo na škodo osebnih svobod in državljanskih pravic. Avtoritarni režimi zavračajo demokracijo ustavo načeloma in zmagoslavno oznanjajo, da bodo diktatorske vladavine demokraciji sploh napravile konec.

Roosevelt je v svojem govoru opozoril na to, da bo demokracija, ki slejkoprej obsega ogromno večino človeštva, to borbo zmagovito prestala, in sicer zato, ker se sodobni človek kljub napakam, ki so jih zagrešile demokracije, ne bo dal zapeljati od skušnjave, da bi usodo občestva zapal enemu samemu človeku in posameznim strankam, ki izvajajo diktatorstvo s pomočjo nasilja. Nemogoče je, da bi se človeštvo spričo visokega stanja kulture in civilizacije odpovedalo pravici, da si ljudstvo v državi izbere samo svojo vladavino in da od časa do časa obnovi vladno, ki si jo svobodno postavi na podlagi splošne in enake volivne pravice. Ta pravica predstavlja tako ogromno in osnovno pridobitev človeka in njegovega političnega ter kulturnega razvoja, da bi pomenilo povratak v barbarstvo, če bi se ljudstvo dalo te pravice opati od kakšnega posameznika ali od kakšne stranke. Pa tudi praksa, meni Roosevelt, je pokazala, da diktature kljub nekaterim pozitivnim pridobitvam, ki pa utegnejo biti samo začasnega značaja, niso prinesle prave rešitve sodobnih perečih vprašanih življenja. Kot dokaz za to je predsednik USA navajal kot posledico prenapetega nacionalizma ogromno oboroževanje po vseh državah, ogromen proračunski primanjkljaj, ki je posledica tega, carinske bariere, ki ločijo državo od države, narod od naroda, strah pred napadom močnejšega in revolucijo, ki povsod dviga svojo glavo in ki je tudi diktature ne morejo ukrotiti, da ne bi ogrožala gospodarskega blagostanja in kulturnega razvoja človeštva.

Nato je Roosevelt prešel na posebne go-

Masaryk na zadnji poti

Dva milijona ljudi v špalirju

Venci kralja Petra II., kneza-namestnika in kneginje Olge

Praga, 21. sept. b. Sedem kilometrov je bila dolga pot, po kateri je bivši prvi predsednik češkoslovaške republike Masaryk nastopil zadnjo pot od Hradčanov do Wilsonovega kolodvora, odkoder so ga z železnico prepeljali do dvorca Lany. Tam ga bodo položili k večnemu počitku v grobnico poleg njegove pokojne žene. Pozneje šele bo češkoslovaška vlada sklenila, kje bo končnoveljavno pokopala svojega prvega predsednika, ustanovitelja češkoslovaške države.

Današnja pogrebna svečanost je bila ogromna in ni ga bilo človeka v Pragi, ki ne bi bil v špalirju ali pa v samem sprevodu. Računajo, da je bilo v špalirju okrog 2 milijona ljudi. Kljub tej ogromni množici ljudstva pa je vladala popolna tišina, tako da so se vedno jasno slišali topovski strelji, razločno se je slišalo zvonjenje in fanfare na posameznih krajih.

Ze ponoči so bile vse ulice zasedene, po katerih je šel danes mrtvaški sprevod. 300 brzovlakov in 150 osebnih vlakov je pripeljalo v Prago ogromne množice ljudstva iz drugih mest in dežele. Tujci, ki niso mogli najti prenočišč, so čakali v kavarnah in gostilnah na današnji dan. Na tisoče ljudi je spalo po parkih in po ulicah.

Inozemski dostojanstveniki

Ob 8 so bili zaprti vsi izhodi in na stotisoče legionarjev in članov raznih društev in korporacij ter Sokolov je napravilo špalir pred Hradčani. Ogromno dvorišče v Hradčanih je bilo spremenjeno v velikanško žalobno dvorano, na sredi katere je ležal na mrtvaškem odru predsednik Masaryk. Ob 9 so se zbrale uradne osebnosti, med katerimi je bil tudi predsednik jugoslovanske vlade dr. Stojadinović ter predsednik jugoslovanske skupščine in senata, dalje predsednik rumunske vlade Tartarescu, Maniu, kot zastopnik rumunskega kralja, kot zastopnik francoske vlade Leon Blum, kancler vojvode od Lanchestra Vinterton kot predstavnik britanske vlade, španski zunanji minister Girald, sovjetski poslanik v Parizu Surić, belgijski minister Proudhomme, ves diplomatski zbor z dojemem avstrijskim poslanikom dr. Marekom ter mnogi drugi predstavniki, poglavarji tujih držav in njihovih vlad.

Od vencev so največjo pozornost vzbudili venci jugoslovanskega kralja, kneza-namestnika in kneginje Olge, in japonskega cesarja z rdečebelim trakom. Angleški kralj je poslal vence iz belih lilij in rdečih rož. Kemal Ataturk lovorjev vence z eksotičnim cvetjem, norveški kralj vence belih krizan-tem z rdečimi rožami, predsednik francoske republike vence z lilijami. Izredno lepa sta bila venca Čehoslovakov v Ameriki in pa češkoslovaške vlade. Ob 10 je prišel dr. Beneš ter člani družine pokoj-

nega Masaryka. Ko je bilo položeno mrtvo truplo predsednika češkoslovaške republike na mrtvaški oder, so zapele fanfare.

Poslovilni govor dr. Beneša

Predsednik češkoslovaške republike dr. Beneš se je v 45 minut trajajočem ganljivem govoru poslovil od svojega tovariša v imenu svojem in češkoslovaškega naroda. Zbor praških učiteljev je zapel žalostinko, na kar so višji častniki češkoslovaške vojske dvignili truplo Masaryka z mrtvaškega odra in ga položili na lafeto, ki jo je vlekle 6 vrancev. Najprej so zagrmeli 4 topovski strelji, potem pa še 22. 50-krat so zagrmle salve, ko je šel sprevod z ustanoviteljem češkoslovaške republike skozi glavno mesto. Ko so zagrmle prve salve, se je pojavila nad Hradčani velika eskadra težkih češkoslovaških bombnikov, ki je dolgo časa krožila nad mrtvim predsednikom češkoslovaške republike.

Sprevod

Počasi se je pričel premikati sprevod s po-veljnikom češkoslovaške armade Janom Syrovim na čelu proti kolodvoru. Za njim so korakale vse vojne formacije češkoslovaške armade. V sprevodu je igrala žalostinke godba Masarykovega pehotnega polka št. 5, za njo so korakale tri kolone legionarjev. Za temi so korakali polki, ki nosijo Masarykovo ime, z zastavami, dvorska straža ter nekaj tisoč vencev. Težka lafeta, v kateri so prepeljali Masarykovo truplo, je bila zavita v češkoslovaško državno zastavo. Izza lafete je korakal za mrtvim očetom sin Jan Masaryk, njegova hčerka ga. Alice, ga. Olga in vnuki. Takoj za

njimi je korakal predsednik češkoslovaške republike dr. Beneš z ministrskim predsednikom dr. Hodžo ter z vsemi člani vlade. Sledile so tuje delegacije, med njimi predsed. jugoslov. vlade g. dr. Stojadinović, predsed. senata in skupščine Mažuranič in Čirič ter zastopnik Ljubljane dr. Adlešič in najvišji zastopniki češkoslovaške republike.

Ko so lafeto pripeljali do stare posvetovalnice, je moral sprevod obstati, ker je bil ogromni trg tako poln ljudstva. Zavladala je grobna tišina, slišalo se je le tihenje ljudi. Zalni sprevod je tekel proti Narodnem gledališču čez Vincencijev trg do Wilsonovega kolodvora. Pred spomenikom sv. Vincencija je gori ogenj, fasada muzeja pa je bila zavita v črtno.

Zadnji pozdrav vojske

Ko je sprevod prišel do kolodvora, se je pričel mimohod češkoslovaške armade, ki je trajal poltraj uro. V zraku so zabrnili težki motorji 160 češkoslovaških vojni letal, ki so krožila nad postajo. Truplo pokojnega Masaryka so prenesli v poseben vlak. Ko so ga polagali v voz, so na hribu Sv. Lovrenca zagrmeli topovi, ki so oddali 101 strel. V posebnem vlaku so se odpeljali člani družine, predsednik češkoslov. republike g. dr. Beneš ter predsednik vlade. Vlak je vozil izredno počasi vse do dvorca Lany in je obstal tudi na vseh postajah, da so se vsi lahko poslovili od mrtvega predsednika. V drugem posebnem vlaku so se vozili predstavniki tujih držav, člani vlade, predstavniki češkoslovaške armade ter najvišji uradniki češkoslovaške republike.

Voditelj slovenskega naroda o ustanoviteljju češkoslovaške države

„Nesmrtnemu Masaryku večna slava!“

Belgrad, 21. septembra. m. Notranji minister ter zastopnik predsednika vlade dr. Anton Korošec je imel nocoj ob 7.30 v svojem kabinetu po belgrajski kratkolovni postaji v imenu jugoslovanske vlade govor, v katerem je počastil spomin pokojnega predsednika češkoslovaške republike T. Masaryka. Govor je zbudil v javnosti veliko pozornost. Minister dr. Anton Korošec je izjavil:

Vsa Češkoslovaška je te dni zavita v globoko žalost, ker je izgubila tvorca svoje politične svobode, predsednika-osvoboditelja dr. T. G. Masaryka. Danes so položili njegove zemeljske ostanke k večnemu počitku. Na njegovem grobu danes ne plaka samo Češkoslovaška, temveč ves kulturni svet. Posebno je prizadet jugoslovanski narod, ki je v dr. Masaryku izgubil svojega dolgoletnega, zvestega in požrtvovalnega prijatelja, svetovalca in pomočnika pri delu za svoje zedinjenje in osvobođenje.

Imel sem čast in srečo, da sem osebnost poznal dr. Masaryka in gledal njegovo delo iz neposredne bližine in to že od leta 1907, ko so nas nasne volivci poslali v dunajski parlament. Dr. Masaryk je prišel v parlament že z velikim kapitalom slave in avtoritete. Njegovo ime je bilo znano. Njegov pojav je zanimal ne samo poslanske klopi, temveč tudi publiko na galeriji kakor tudi široko javnost. En del kapitala je Masaryk pridobil s svojim nastopom v procesu Rosenbaum, ko je nastopil proti ritualnim umorom. Ta njegov nastop mu je prinesel naklonjenost v svetu. Velik del tiska mu je ostal zato vedno hvaležen. Drugi del kapitala mu je prinesla njegova težka in uspešna borba proti avtoritarnosti Kraljevskih rokopisov, ki je uničilo lepo in simpatično iluzijo vsega češkoslovaškega naroda. Masaryka ni v tej borbi vodila sentimentalnost, niti romantičnost, temveč sama resnica in stvarnost. S tako gloriozo ovenčan je stopil Masaryk v parlament z velikim ugledom. Z jugoslovanskimi narodnimi poslanci je imel vedno tovariške in prijateljske zveze, v prvi vrsti z dr. Smolako in dr. Krekom. Dr. Masaryk in dr. Krek sta veljala v parlamentu kot poslanca z največjo kulturo in največjo duhovi-

tostjo ter z izredno razvitim kritičizmom. Živel je zelo skromno, skoraj siromašno. Svoje dohodke je porabil za rodbino, za vzgojo otrok in za svojo knjižnico. Na Dunaju je stanoval nekeje v predmestju. Njegova znamenita vloga v procesu proti članom srbsko-hrvatske koalicije in Friedjungovem procesu ter nazadnje v balkanski vojni je dobro znana ter se je te dni obširno in pravilno ocenila. Zanimivo je, da Masaryk ni pogosto niti v avstrijskem parlamentu, niti v delegatskih govorih govoril o zunanjih politikah. V avstrijskem parlamentu se sploh nikdar ni govorilo o zunanjih politikah, razen samo slučajno in neopaženo. — Zunanja politika je spadala v dom delegatov. Toda v te delegacije je bilo zelo težko priti. Kadarkoli je bil Masaryk izvoljen v te delegacije, je imel zelo značilne in za avstrijsko uradno politiko porazne govore. Dasi je imel v začetku svoje politične kariere še vedno upanje v preureditev Avstrije, je pozneje izgubil vsako upanje v Avstrijo in uvidel, da se Avstrija ne more obdržati. Videl je že jasno, da mora priti do obračuna in do velike svetovne vojne. Zato je še neposredno pred začetkom svetovne vojne poskušal pomiriti Srbijo z Bolgarijo, toda to mu je preprečila svetovna vojna. Za časa vojne je bil ne samo branilec češkoslovaških zahtev, temveč tudi jugoslovanski. Kakor za Češkoslovaško, tako je v emigraciji delal tudi za nas, bodisi v Londonu, bodisi v Rusiji, Ameriki, Franciji ali Švici.

Zadnjič sem videl Masaryka ob priliki grandioznega izleta češkoslovaških Orlov leta 1929. Od svojega gospodarja sem imel visoko nalogo, da ob tej priliki govorim z njim neuradno in neodgovorno o eventualnem obisku Masaryka v Jugoslaviji. Do tega obiska ni prišlo iz razlogov, ki ne spadajo v moj današnji govor. Masaryk mi je skoraj ves čas orlovskih vni dokazoval, da do večje evropske vojne še delj časa ne more priti iz gospodarsko-finančnih razlogov kakor tudi iz zgodovinskih razlogov. Tedaj je bil še telesno in duševno, posebno pa še duševno, svež in čil. Po vojni so se našli Čehoslovaki in Jugoslovani skupaj z Romuni v tesni zvezi Male antante. Kakor mi njim, tako tudi oni nam, so Čehoslovaki pod predsedstvom Masaryka, kakor tudi Romuni pod vodstvom dinastije ostali zvesti in iskreni prijatelji. Mala antanta je pokazala, da je realna in potrebna zveza in mi bomo vse storili, da taka ostane, pa tudi smrt dveh njenih osnovev, pokojnega našega kralja in Masaryka, ne more nič na tem spremeniti. Masaryk je bil v svojem življenju brezkompromisen zagovornik ljudske volje, demokracije, pravice in resnice. S temi lastnostmi je delal, s temi lastnostmi je pridobil svoje velike uspehe. Češkoslovaška naj bo prepričana, da nihče tako ne deli žalosti z njo za izgubo dr. Masaryka kakor mi Jugoslovani. — Zalujemo za svojim velikim prijateljem, pobornikom v veliki hvalečnosti. — Nesmrtnemu Masaryku večna slava!

Zemunska vremenska napoved: V glavnem lepo vreme, ponekod deloma oblačno s postopno razjasnitvijo. Možne so krajevne nevihte, s prehodnim dežjem.

Zagrebska vremenska napoved: Vreme bo še nestalno, vendar pa se bo popravilo.

Dunajska vremenska napoved: Se vedno oblačno, negotovo.

Dr. Korošec in Kjusjevanov na belgr. kolodvoru

spodarske in socialne razmere v USA in je dokazoval, da je pot temeljitih socialnih reform edina, ki more vesti do mirne preureditve svetovnega položaja in ki more obvarovati državo bodisi desničarske reakcije bodisi levičarske revolucije. Samo demokracija je zmožna, da take globokosežne reforme izvede s čim manjšo škodo za skupnost. Saj demokracija s pomočjo svoje demokratske ustavnosti lahko prav vsa vprašanja reši v soglasju med vsemi stanoviti in sloji, ki lahko vsak uveljavlja svoje stališče po večinskem principu, ki na podlagi moralne in socialne solidarnosti naroda omogoča vsak pameten kompromis med navidez diametralno nasprotnimi si političnimi nazori in socialnimi težnjami.

Glavno pa, kar ima največjo pozitivno vrednost v Rooseveltovem govoru, je njegovo priznanje, da ima demokracija svoboda svoje nepremakljive meje. Svoboda ne sme pešči bogatašev dovoliti, da bi si prisvojili pretežno večino tega, kar ljudstvo rabi za svojo pošteno ekzistenco in napredek. Ako kdo imenuje tak nazor, da mora

svoboda biti pametno omejena, tako da je nihče ne more izrabiti v izkoriščanje drugih in v škodo vsega občestva, avtoritarizem, mu ne bomo ugovarjali in je taka ideja vsaki demokraciji potrebna. Demokracija mora vedno imeti možnost, da prepreči, da bi kakršnakoli skupina v državi s pomočjo denarja, korupcije in drugih nemoralnih sredstev zavirala in onemogočala zboljšanje gospodarskih in socialnih razmer, da ne bi moglo ljudstvo doseči tiste stopnje gmočnega blagostanja in kulture, ki jo omogočuje bogastvo države. Le tista vlada bo mogla dokazati vrednost demokracije in zavračati vsako diktaturo kot nepotrebno in kot največje nevarnost za osnovne svobodine človeka, ki bo zasigurala ljudstvu gospodarsko ekzistenco in kulturni napredek s tem, da bo krotila pohlep najhujše diktature denarja, kapitalističnega egoizma in klikarske sebičnosti.

K tem besedam predsednika Roosevelta gotovo ni ničesar dodati, kakor samo to, da naj bi svet poslušal glas velikega moža in idealista.

Slovenski možje in fantje!

Umazan napad na dobro ime slovenskega naroda

Slovenskemu katoliškemu ljudstvu so jns-ari in komunisti podtaknili ogabno okrožnico

Naš narodni, politični in kulturni sovražnik si je v mraku svojih niti zopet dovolil umazano šalo. Rad bi nas umazal pred vsem jugoslovanskim svetom, zato je posegel v svoje podle zaloge in privlekel na dan neko noro kričanje in ga naprtil izmišljeni »slovenski katoliški obramba«. Očitno ga ektrbi, ker ga nihče več ne posluša, zato rjove kakor rokovanja v gozdu, da bi slovenski narod vsaj razburil, da bi vsaj v zmedu kdo napel ušesa njegovim zbeganim besedam in da bi slovenskemu narodu vzel tisto priljubljenost in spoštovanje, ki si ga s svojim treznim in resnim delom vsak dan bolj pridobiva po vsej državi. Pokazati slovenski narod kot neko nabito bombo, ki bo vsak čas eksplodirala in razgnala državo na vse strani — to je bil zadnji namen našega omagajočega sovražnika, ki ga je hotel doseči s tem, da te dni razpošilja po pošti, v zaprti ovojnici kot prilogo časopisom, na naslove značajnih slovenskih mož in fantov sledeče tipkano in razmnoženo pisanje:

Umazana ovadba

»Pokaži samo zanesljivim prijateljem in znancem!

Slovenski možje in fantje!

Komaj si je poštini in delavni slovenski narod izvojeval pravice, ki mu jih je bila vzela JNS-arskosokolska zalega, že so se oglašili novi pohlepneži, ki bi radi iztrebili našo slovensko narodno in katoliško zavest. Tisti, ki vse, kar je slovenskega in katoliškega, prezirajo in se s tujim šopirijo, hočejo spet motiti slovenski narod pri njegovem ustvarjalnem delu. Ni jim všeč, da odločni naš narod stoji kakor en sam mož ob edinem pravem svojem voditelju dr. Antonu Korošcu.

Kaj hočejo vsi ti izkoreninjenici? Kaj nameravajo spet jugoslovenarski JNS-ovci in sokolci?

V nasilje nas hočejo spraviti, svojo zločinsko oblast uganjati nad zavednimi slovenskimi množicami, ki tajnih sil, katere poštenega slovenskega katoliškega ljudstva ne morejo gledati, v svoji sredi trpeti nečesto!

Pri tem njihovem delu, ki je polno sovražstva do vsega, kar je slovensko in katoliško, pa jim zvesto pomaga razkolniška pravoslavna cerkev, ki je njena preteklost

ne pa hiše božje, v katerih naj bi ljudstvo sprejemalo besedo božjo. Iz te pravoslavne cerkve, ki jo vodijo oblasti željni popi, vstaja novo velikosrbdstvo, ki hoče uničiti vse, kar je slovenskega in katoliškega. Iz pravoslavnih samostanov,

preti nova nevarnost za narodno in verno zavvedno slovensko ljudstvo. Počenjanje besnih, strupenih pravoslavcev, ki hočejo vzeti našemu ljudstvu najdražje, kar ima — našo katoliško vero in naš slovenski narodni ponos — nima nobene meje.

Pomislimo samo, kako so pri pravoslavni procesiji v Beogradu pravoslavni škofje s križem, ki je slovenskemu ljudstvu podoba Kristusovega trpljenja in simbol ljubezni do bližnjega, tolkli vse, kar se niso pridružili njihovega početja! Ali mar nam vsem ni dobro znano, kako je

drhal pod vodstvom tako imenovanih svojih »duhovnih pastirjev«, udarila po varubih miru, reda in pravice? Ta nadaluje v svojem velikosrbdskem pohlepu tisto zločinsko delo, ki ga je započela že 1914, ko so njeni plačanci zahrbtno umorili avstrijskega nadvojvodo, pokrovitelja našega Orla in Slovence ljubčega katoliškega poštenjaka in tako zantetila svetovni požar. Ta drhal je pobijala na zverinski način naše može in fante in se nikoli ni strasila najogabnejših grozodejstev v zasledovanju svojih gnusnih, brezbožnih ciljev.

hoče sedaj streti zavednost pravicoljubnega slovenskega katoliškega ljudstva, da na grobišču slovenstva zadosti svoji ostudni požretnosti.

Teh nakan ne bomo zaustavili s praznimi besedami! Klin izbijmo s klinom! Proti zahrbtnosti sovražnikov slovenskega naroda in slovenskih svetin postavimo

naš slovenski ponos,

našo katoliško zavest,

našo žilavo in grčavo slovensko pest!

SLOVENSKI MOŽJE IN FANTJE!

Pripravimo se, ker velik čas zahteva velikih ljudi! Pripravimo se ne samo duhovno, marveč imejmo tudi svoje pesti pripravljene, in ne samo pesti! Blizu je čas, ko bomo poklicani

vsí, ki slovensko in katoliško mislimo in čutimo, da napravimo svojo dolžnost. Nikdar ne smemo dopustiti, da se pohlepno velikosrbdstvo in gnilo pravoslavlstvo, ki ga pri nas ščitijo in vsiljujejo ... srbski soldatarji pod bičem puhloglavih, priganjaških oficirjev in nekateri narodni izkoreninjenici, ki jih je naše ljudstvo izpljunilo iz svoje srede, zaje v našo delavno slovensko katoliško vas!

Naše geslo bodi: Vstani zatirani slovenski narod!

Natančnejša zaupna navodila bodo še sledila.

Slovenska katoliška obramba.

To se je torej rodilo v glavi našega političnega in kulturnega sovražnika! To razpošilja po Sloveniji, nekaj izvodov pa je seveda poslal tudi na »merodajna mesta«, češ: — »Zamisliti se je treba,« beremo večkrat v »Jutrovi« uvodnikih, kadar pride izpod najbolj pikrega peresa. Nad tem zločinstvom se je res treba zamisliti. Vsekakor naš sovražnik ni močan, če mora segati po takih sredstvih, da bi se povzpel čez nas, zločinski pa je, ne pozna nobene postave, nobene meje. Da bi bolj prikril svoje skladišče, razpošilja te okrožnice iz raznih krajev, iz Kranja, iz Jesenic, iz Celja, seveda tudi iz Ljubljane; v temi jih prilaga v naše liste, kjer jih dobi v večjih množinah na dolgi poti od tiskarne do naročnika ali kupca, češ: — Pri tem včasih v temi in naglici pozabi, koga je hotel prav za prav pobiti in mu je že mnogo izvodov zaslalo v »Pohod«, da si potem grize nohte radi tolike neprevidnosti.

S čistimi rokami naprej!

Slovenski možje in fantje! Ali sedaj veste pri čem smo? Ali sedaj poznate našega sovražnika? Dovolj se nam je odkril. Kdor sedaj ne odpre oči, ni živ Slovenec, ni živ Jugoslovčan, čeprav je živ človek! Sicer se sovražniku našega rodu, ki miru v državi ne prenese, ki slovenskega naroda z njegovim dobrim imenom ne trpi, njegov namen ni posrečiti. Okrožnico je izdal z nekim izmišljenim katoliškim imenom, zato si je moral tudi vsebinsko izmisliti. Pa si je lažje izmisliti katoliško firmo kot pa katoliško vsebino.

Vsebinska te okrožnice je nekatoliška, oziroma

protikatoliška! Noben katoličan ne more o nobeni verski družbi, najmanj pa o kriščanski, tako podlo govoriti, kakor govori ta okrožnica o srbski pravoslavni cerkvi, ki je cerkev, verska družba in vredna vsega spoštovanja. Tudi govori ta okrožnica o nekih nasilnih sredstvih, ki ne bi bila »samo pesti«. To pa ni katoliški način obrambe! Mi dobro vemo in vsa zgodovina nam je priča, da katoličanstvo ne sega po sili. Tudi ta okrožnica tako zmešano govori o nekem »avstrijskem nadvojvodi«, kakor bi bila posneta po nekih govorih iz parlamenta letošnjo pomlad. Tudi tisto govorjenje o »delavni slovenski vasi« močno diši po tistih, ki neprestano govorijo o »delavnem slovenskem ljudstvu«, o »fronti delavnega ljudstva«, kakor da so Slovenci postali delavni šele takrat, ko so se komunisti začeli širokoustiti o njih. Celotna okrožnica ima popolnoma materialistični kljun in jensearski greben, nadela pa si je katoliško perje.

Slovenski možje in fantje! Kaj bomo mi storili na to politično blato, ki ga nam je nekdo hotel vreči v obraz! Z vsem našim delom bomo, kakor doslej, pokazali, da taka »obramba« ni naša, ker ni katoliška! Čimbolj se bomo poglobljali v najmodernejše, v sodobno katoličanstvo, ki je med zahodnimi narodi Evrope že v najhujšem cvetju, tem bolj nas bo tudi svet ločil od našega sovražnika, ki si je tu svoj umazani kljun hotel pokriti s katoliškim perjem. Z delom bomo pokazali, da takega surovega »katoličanstva«, kakor diha iz te okrožnice, na svetu ni!

Pokazali bomo tudi, kako znamo obračunavati s političnimi in kulturnimi nasprotniki, ki so si blato izbrali za svoje politično orodje. Samo prezir za takšne »borce« in za takšno »borbo« ni zadosti. Dobro vemo, da ga ni človeka v naši državi, ki bi nasedel na to grdobijo, najmanj pa oni, pred katerimi je zakoniti nasprotnik hotel oblatiti slovensko ljudstvo. A kljub temu bomo svojemu kulturnemu in političnemu delovanju dali tudi ta cilj, da takšne tvore, ki od njih prihaja samo strup, čim prej izrežemo iz državnega telesa, da bo naša država, s krvjo pribojevana, mogla v miru živeti kot domovina Jugoslovčanov, naj bo te ali one vere.

Užaljen odmev pri našem ljudstvu

Prejeli smo dopis s priloženim letakom. Dopis se glasi: »Ta letak sem prejel danes dopoldne po pošti. Da je podtaknjen, se vidi na prvi pogled. Rekdo-

kda pa je bilo iz podtaknjene letaka tako jasno razvidno, kdo ga je podtaknil, kakor je to slučaj pri tem letaku.

Poznamo direktive komunističnih central, kako naj se slovenska komunistična akcija prilagaja našim prilikam in potrebam, našim mislim in težnjam, da celo našim geolom in krilaticam, da bi prikrila evoj pravi obraz in na ta način lažje pridobivala pristavev v krogih, ki hitro in lahko vse verjamejo in te njene taktike še ne poznajo. Vendar se nismo doživeli, da bi bili komunisti tako neumni, da bi bili na svojem lovskem pohodu za lahkovernimi in neinformiranimi »slovenskimi katoliškimi brambovci« zajahali rajnega Franca Ferdinanda.

Tako neumen more biti samo JNS-ar. Namerč neumen v tem, da tudi diako pusti tam, kjer se je valjal. Drugače pa ta podtaknjeni letak ni ravno tako popolnoma neumen. Ni letak, na katerega naj bi nasedali katoliški »kalini« — nasedel naj bi Belgrad. Letak je denunciacijski. Izdan je z namero, da slovensko ljudsko gibanje, ki je v poslednjih mesecih zamenjalo v ljudskih taborih, kakor malokdaj poprej, prikaže kot avstrijskakantsko, seveda ljudem, ki bi to že utegnili verjeti. Utegnili, pravim. Pri nas takih ljudi ni. Še sam pisec letaka ne verjame tega, kar piše, upa pa, da bo take ljudi našel drugod, n. pr. v Beogradu, kjer je nepoučenost o nas še prilično velika. Zato bo tudi tisti, ki bo ta letak hotel zaseči, moral posebno paziti na progo Ljubljana—Belgrad; po slovenskih krajih ga ne bo našel mnogo.

Kaj nam je spričo takega pojava storiti? Mislím, da treba JNS-arsko metodo dela prav tako podrobno analizirati, kakor se je to zgodilo s komunističnimi, razkrinkati jih pred vsem svetom in nazorno — na primerih — pokazati, kako se izvajajo. Ni še tega teden dni, kar je bila JNS zalotena na falzifikatu (fotomontaži), ki ga je bila izdelala v svojo korist, pa Vam, evo, druge »fotomontaže«, izdelane na škodo političnemu nasprotniku. Prvi smo se smejali, pred drugo nas smeh mine. Prva je bila tehnični trik, ki čitalce vara o številu posetnikov najelitnejše JNS-arske prireditve letos (v resnici je vseeno, ali jih je bilo 300 ali 150, ker je znano, kako se skupaj prikaže), druga pa je duhovna goljufija, ki varljivo prikazuje razpoloženje slovenskega ljudstva, njegovo miselnost, njegove nazore.

Ta letak, v katerokoli hišo je poslan, naj bi se v njej ne sežgal, temveč razpel v okvir in obesil na steno, kot živo ponazorilo tega, kar trdim: da namreč imamo sovražnika med seboj, ki nam gre do srzi, ki mu ni nič svetlo, ne nepotvorjena ljudska duša, ne čisto ljudsko verovanje, ne pristni ljudski genij, ki kakor žid kupuje in prodaja duše, sam brezdusen...

Razpisal sem se, vsega menda niti ne boste mogli natieniti. Pa naj bo, sem vsaj Vam povedal, kako mislim.

* Letak o »soldatarjih« in »oficirskih« je izšel torej ravno na dan, ko je bil minister za vojsko in mornarico general Ljubomir Marič v Novem mestu tako navdušeno sprejet od 3.000 množice, 3.000 rodoljubnih Slovencev.

skem in političnem delu se nismo v svojih preokovanjih nikdar zmotili, ter se bojimo, da bomo tudi sedaj morali reči: »Iz te moke ne bo nikdar pogache za nas Hrvate!«

Inozemska vojaška odposlanstva pri manevrih

Zagreb, 21. sept. AA. Snoči ob 17.30 je prišlo v Zagreb italijansko vojaško odposlanstvo, ki se bo udeležilo vojaških vaj ob Kolpi. Davi ob 19.17 je pod vodstvom podtajnika italijanskega vojnega ministrstva generala Alberta Parianija odšlo na pokopališče Mirogoj, da položi vence na grobove italijanskih in jugoslovanskih vojakov. Italijansko vojaško odposlanstvo so spremljali general Nedič, general Bodi in skupina naših častnikov. Na pokopališču je bil tudi oddelek jugoslovanske vojske z vojaško godbo, ki je odigrala našo in italijansko himno.

Po tej slovesnosti so se Italijani pod vodstvom naših častnikov odpeljali v Maksimir in Borongaj, nakar so si ogledali mesto in nekatere muzeje.

Popoldne pojde italijansko odposlanstvo na področje vojaških vaj.

Danes dopoldne je prispelo odposlanstvo turške vojske. Tvori ga 6 oficirjev, pod vodstvom maršala turške vojske Cakmda Fevzija.

Popoldne ob 16.50 prispeta grško in romunska vojaška odposlanstva. Jutri ob 16.50 prispeta češkoslovaško odposlanstvo, francosko pa jutraj ob 7.20.

Iz učiteljske službe

Belgrad, 21. septembra. m. Prosvetni minister je nastavljal na ljudskih šolah sledeče absolventinje in absolvente učiteljske: Kovačič Ivanka, Stopiče pri Novem mestu, Kovačič Ivan, Sv. Peter (Šmarje pri Jelšah), Majovic Ana, Sv. Stefan (Šmarje pri Jelšah), Toros Gertruda, Črna (Dravograd), Turk Marija, Kapce (Dol. Lendava), Vivod Solija, Sv. Jurij (Murska Sobota), Zolger Josipina, Melince (Dol. Lendava), Duh Otmar, Škarski Cirkovci (Slovenjgradec), Logar Franc, Sv. Miklaž (Laško), Kopčavar Anton, Soteska (Novo mesto), Novinec Ivan, Gorica (Gornji grad), Merkl Gizela, Senovo (Brezice), Kosjek Verena, Križevci (Ljutomer), Dietz Melita, Slivnica, Napast Neža, Dobrovnik (Dol. Lendava), Sotlar Ana, Sv. Benedikt (Maribor levi breg), Kac Ljudmila, Dobovec (Litija), Kobal Veronika, Sv. Tomaž (Ptuj), Rozman Angela, Šmartno v Loški dolini, Hafner Marija, Cven (Ljutomer), Zmittek Antonija, Horjul pri Ljubljani, Znidaršič Franciska, Gornja Lendava, Zima Amalija, Mačkovič, Susteršič Marija, Sv. Križ, Zalokar Antonija, Gornji Lakeš (Dol. Lendava), Štular Angela, Sv. Trojica (Logatec), Kacijan Veronika, Kapce (Dol. Lendava), Guncar Josipina, Nova Štifta, Volc Ivana, Bučka, Vrečko Marija, Sv. Rupert (Laško), Matija Elizabeta, Izlake (Litija), Bajc Adela, Selo (Črnomelj), Neuman Albina, Dobrna (Celje), Žugelj Marija, Velika Dolina (Brezice), Jerman Zorislava, Dobje (Šmarje pri Jelšah), Velikonja Terezija, Dobje, Pristov Marija, Čatež (Brezice), Veber Zorislava, Prihova (Konjice), Repe Marija, Dobrna (Celje), Jarnovič Božidar, Smuka (Kočevje).

Belgrad, 21. septembra. m. Danes se je zaključil belgrajski velesjem. Velesjem je obiskalo okoli 450.000 ljudi. Včeraj ga je obiskal tudi notranji minister dr. Anton Korošec v spremstvu kabinetnega šefa. G. minister se je mudil nad eno uro na sejmu.

300 letal nad Nankingom

Nanking, 21. sept. b. Danes opoldne se je pojavilo nad Nankingom 300 japonskih letal, ki so pričela bombardirati mesto na severni strani. Letala so bila izredno visoko. Prve bombe so padle na palačo Ming v severovzhodnem delu mesta. Nato so letala bombardirala letališče in kolodvor ter ja popolnoma porušila. Slabe kitaj-

ske letalske sile niso mogle odbiti sovražnika. Japonce uporabljajo bombe izredno velikega učinka. Nanking gori na raznih krajih. Iz Nankinga poročajo brezčislno, da zgradbe tujih poslanstev niso bile poškodovane. Težka bomba je padla tudi na univerzitetno poslopje Kimling, ki ga je popolnoma porušila.

Italija se pridruži nadzorstvu na Sredozemskem morju

Rim, 21. sept. TG. Italijanska vlada je izdala uradno poročilo, da se bo udeležila nadzorstva plovbe na Sredozemskem morju in da bo v ta namen sklicana v Parizu konferenca mornariških strokovnjakov Anglije, Francije in Italije, ki bo sklepala o načinu italijanskega sodelovanja.

London, 22. septembra. TG. V političnih krogih so z razvojem položaja v Sredozemskem morju zelo zadovoljni in naglašajo, da se je ozračje razčistilo. Izražajo tudi upanje, da se bo Italija v najkrajšem času pridružila nadzorstvanju Sredozemskega morja, ker so našli način, da ji dajo enake pravice, kot jih imata Anglija in Francija. Zdi se, da je Anglija ravno zaradi tega povabila toliko držav — predvsem pa Rusijo — na sredozemsko konferenco, da bi 1. nobene države ne žalila; 2. da bi dosegla, da Italija na konferenco ne pride, kar bi Angliji dalo povod, da odstrani tudi Rusijo od nadzorstvanja po Sredozemskem morju. To ji je tudi uspelo. Sedaj, ko Rusija ne dela več nobenega napolja, pa je seveda Anglija pripravljena, da ponudi Italiji enakopravno pravico s francoskimi in angleškimi brodevji. Trik je torej uspel in navidezna napetost okrog sredozemske konference je ustvarila mednarodno ugodje, ki bo zelo ugodno vplivalo na nadaljni razvoj odnošajev med Anglijo in Italijo.

Mala zveza se pogaja z Madžari

Zeneva, 21. sept. b. Pričakuje se, da se bo češkoslovaški zunanji minister dr. Krofta takoj po svedenosti vrnil v Zenevo, da nadaljuje pogajanja s madžarskim zunanjim ministrom dr. Kanyo. G. Kanya se je včeraj razgovarjal z g. Puričem. Madžarski poslanik v Bukarešti pa vodi pogajanja z rumunskim zunanjim ministrom Antonescu. V Zenevi se nahaja tudi Antonescu, ki se že pogaja z Madžari o sodelovanju z Malo zvezo.

K sporazumu

Zagreb, 21. sept. b. Vodstvo SDK še ni prejelo obvestila o sporazumu, vendar pa je odbor združene opozicije končal tehnično stilizacijo doseženega načelnega sporazuma. Kakor hitro se bo to izvršilo, bo dr. Maček pregledal tekst, na kar bo predložen v odobritev šefom belgrajske združene opozicije. Če se bo dr. Maček strinjal s predloženim načrtom, bo sklican sestanek, ki se ga bodo udeležili Adam Pribičević, Aca Stanojevič, Ljuba Davidović, Joca Jovanović ter dr. Maček in bodo podpisali sporazum. Ta postopek je sklenjen, da se čim prej stvar konča in da se potem izda za javnost obvestilo o doseženem sporazumu. Kje bo prvi sestanek šefov izvenparlamentarne opozicije, še ni sklenjeno, domneva se pa, da bo v Zagrebu.

Zagreb, 21. sept. b. O snojenjem požaru v uredništvu »Danca« vodi policija energično preiskavo. V podstrežju je zgorelo skladišče »Danca« s knjigami, ki so se nahajale v ulični zgradbi tiskarne. Policija o izidu preiskave ne daje nobenih poročil.

Belgrad, 21. sept. m. Znani hrvatski list »Virovitičanec«, ki izhaja že 40 let in ki podpira politiko HSS, objavlja v zadnji številki vest o pogajanjih med belgrajsko združeno opozicijo in HSS, nakar navezuje svoja zanimiva izvajanja: »Kdor malo resnejše gleda, mu bo takoj jasno, da iz tega vsega ne bo nič. Gospodje v Belgradu, ki vodijo pogajanja, so bili še pred kratkim na oblasti, toda nas Hrvate niso niti pogledali. Zdaj se nam laskajo, ker mislijo, da bodo s pomočjo Hrvatov prišli na oblast. Toda kakor hitro bodo prevzeli oblast v svoje roke, nam bodo takoj zapeli: »Adio mare!« V našem dolgotrajnem časnika-

Franco prebil železni obroč pred Gijonom

Salamanca, 22. septembra. TG. Uradno poročilo nacionalistične vlade pravi, da so Francove železnicarje stotke železni obrambni obroč pri Riba de Sella in v močnem zaletu zasedle 17 vasi navzlic strahotnim ploham, ki so ovirale

vojaške operacije. Na tako imenovanem »Belem gorovju« je nasprotnik močno branil, toda napada pehote niso mogli vzdržati. Na leonskem bojišču je ves dan deževalo. Tudi je nasprotnik protinapadal, kar pa nacionalistov ni oviralo in so v opoldanskih urah zasedli goro Del Aguila in se tamkaj utrdili.

Pri Madridu je bojevanje nepričakovano oživelo. Nacionalisti so ob mraku začeli obmetavati mesto s težkimi topovskimi granatami, ki so razdejale vseučiliško mesto tako, da so sedaj tudi zadnje zgradbe porušene. Po topovskem boju se je vnelo srdito streljanje s strojnimi puškami. Madridska rečna obramba je odgovarjala s mošnjari. Sprememb v vojaških položajih pa ni bilo.

Pariz, 21. sept. b. Po vesteh, ki so davi prispelo iz Barcelone, je tam nastal zelo nevaren položaj. Ponoči so se izvršile številne aretacije, ki gredo v tisoče. Trdi se, da je nastopil zelo odločno predsednik katalonske vlade Companis, ker ga je policija obvestila, da nameravajo pristati Larga Cabalera izvršiti državni puč.

Z manevrov:

Danes prvi „spopad“ ob Kolpi

Vojaštvo je zavzelo začetne postojanke
Ogromno pripravljalo delo — Motorizirane čete

Novo mesto, 21. sept.
Na velikem ozemlju, ki sega na severu do Kočevja in Novega mesta in na jugu do Karlova in Ogulina ter Srbskih Moravic, čaka že nad 100.000 mož povelja, ki jih bo potegnilo v veličastne vojaške vaje. Vse današnji dan je bil posvečen pripravam za razvrstitev čet. V sredo se začne premik čet in baterij, ki bodo popoldne trčile ob prednje straže in veliki bojni spopad, ki bo trajal do nedelje, se bo začel.

Osnovna zamisel velikih vaj

Velike vojaške vaje ob Kolpi se bodo razvijale po osnovnem načrtu, ki določa mejo med vojskujočimi se strankama od severovzhoda proti jugovzhodu. Meja poteka od Zagreba čez grebena Gorjancev in isti smeri naprej proti Primorju. V primeru vojske bodo seveda mejo z obeh strani takoj zasedle najboljše vojaške čete. Te čete bi morale držati mejo več čas, dokler ne bi bila izvršena mobilizacija in bi redna vojska prispela na svoj položaj. Pri sedanjih manevrih na tej zamišljeni meji ni čet. Vse, kar se je do sedaj izvršilo, pomeni mobilizacijo in zbiranje čet ter zasedanje postojank, iz katerih bi v primeru vojne redno vojaštvo prišlo svoje operacije.

Na severni strani so rdeči

Tako je vojaštvo s severne strani zasedlo južne dele Suhe Krajine od Starega Loga, Smuke in Dvora pri Zuzemberku ter vso razširjeno okolico Novega mesta mimo Toplice do Mirne in Tolstege vrha. Na tem ozemlju se je zbralo nad 50.000 mož, ki ima za to, da se že na prvi pogled loči od nasprotnika, okrog šlema rdeč trak. V tej armadi, ki je v glavnem sestavljena iz polkov dravske divizije in ki je izredno okrepljena z velikim številom poklicanih obveznikov, imajo posebno važno nalogo naši vrli planinci.

Južna armada

Južna armada, ki je bela, je za začetek manevrov zasedla ogromen trikot pod Srbskimi Moravicami, Ogulinom na jugu in Karlovcem, kjer čaka nad 8000 mož, da udari proti severu. Južno armado sestavljajo polki vrbaske in savske divizije ter so okrepljeni še s posebnim motoriziranim oddelkom. Motorizirani oddelki nastopajo v naši vojski pri sedanjih manevrih prvič in je največja njegova značilnost v tem, da v vsem oddelku ni najti ene glave tovarne živine. S tem, da je vse moštvo tega oddelka in vsa njegova oprema v motornih vozilih, je motorni oddelki postal najbolj okretna in hitra enota naše vojske ter bo zaradi tega tudi pri teh vojaških vajah imel nadvse važno vlogo.

Veliko delo za prehrano vojaštva

Nihče si ne bi mogel misliti, kako velikansko število prevoznih sredstev zahteva oskrba tako velike armade. Dan za dnem vozijo tovorni avtomobili živež in hrano posameznim enotam, ki čakajo na svojih postojankah. Vendar še od daleč ni tako težko preskrbeti vojake s hrano, kakor z zdravim pitno vodo. V ta namen je pri sedanjih manevrih organizirana prav posebno služba, ki je doslej nadvse lepo uspela. Opravičeno so se čudili Novomeščani zadnje dni in spraševali, zakaj tako veliko število tovornih avtomobilov, naloženih s sodi za vodo. Drug za drugim so se vrstili tovorni avtomobili pri hidrantu v Novem mestu in odvažali vodo na Gorjance. Na Gorjancih so namreč izpraznili nekaj velikih kapnic, jih očistili in v zadnjih dneh napolnili z zdravim pitno vodo, ki so jo pripeljali iz Novega mesta. Ker oskrba z vodo na vseh krajih na ta način ni bila mogoča, so bile organizirane zlasti v Suhi Krajini in v Beli Krajini, kjer še nimajo vodovodov in zato tudi ni dovolj zdrave pitne vode, posebne vodne postaje. Na takih vodnih postajah, ki so pri Sveti Mariji, pri Gradcu, Dvoru, v Vinici in v Gribljah, so vojaški zdravniki organizirali veliko napravo za čiščenje vode. V takih napravah, ki jih je največ pri Sv. Mariji, črpajo vodo v posebne rezervoarje, v katerih se voda najprej očisti blata, nato pa s kemičnimi sredstvi razkuži, po razkuženju pa odvažajo na razne postojanke. Pri Sveti Mariji črpajo vodo iz kalne Lahinje s pomočjo črpalke, ki so jo posodili gasilci iz Gradca. Motorka črpa vodo najprej v velik lesen rezervoar, ki so ga vojaki sestavili v nekaj urah. V tem re-

zervoarju se s pomočjo posebnih dodatkov usede vse blato na dno, prav tako organske primese, voda pa odteče v drug, prav tako lesen rezervoar, v katerem se razkuži s pomočjo klorovega apna. Tako očiščena voda odteče naprej v zadnji rezervoar. Ta vodni postopek more v teku osmih ur očistiti in razkužiti 60.000 litrov vode.

Brzi oddelek

Casnikarji so si v današnjem dnevu ogledali prav gotovo največjo zanimivost sedanjih manevrov, brzi oddelek, ki je na južni strani. Ta edinica je vsa opremljena z motorji, tovornimi avtomobili in je sestavljena na podlagi skušenj, ki so jih pri teh enotah doslej imele vojske tujih držav. Sestavljajo jo strojni oddelki, pri katerih ima vsako motorno kolo s priklopec puško mitraljezo in vsak tovorni avtomobil težko mitraljezo. Poleg tega ima strojni oddelek še blindirane avtomobile, ki so opremljeni s štirimi strojnicami, ki streljajo na vse štiri strani, naprej, nazaj, na desno in na levo ter predstavljajo pravo smrt na avtomobilih. Temu oddelku pripada tudi bataljon pehote, ki se vsa prevaža na velikih avtomobilih z vso svojo opremo. Nadalje so dodeljeni oddelki izvidniški lahki tanki najmodernejše konstrukcije s hitrostjo 50 do 60 km po poteh, po travnikih in poljih pa tudi še vedno s hitrostjo do 40 km na uro. Ker je oddelek zamišljen kot samostojna enota, ki mora izvrševati nadvse važno nalogo, mu je dodeljeno motorizirano topništvo. Končno ima še motorno težko topništvo, v kateri so daljnometni topovi izredno velikega kalibra.

Nevidna vojska

Vsako bi mislilo, da so vse te tako številne čete, ki so razvrščene po manevrskem okolišču, vidne za opazovalca. Moderno letalstvo je danes najhujši nasprotnik vsake enote, ki se nekako znele skupaj. Zato ne vidijo šotorov v lepih vrstah. Še manj pa vojaštva na odprtih travnikih in poljih. Številni vozovi, tovorni avtomobili in topništvo so vsi pokriti z zelenjem. Letalci, ki bi leteli nad

njimi, ne bi mogli na tleh razločiti nič drugega kakor grmovje. S posebno ljubeznijo maskira vsak posameznik na svoji postojanki svoj šotor in pa opremo in v umetnosti maskiranja naši vojaki kar tekmujejo med seboj. Opazovalec se upravičeno čudi, odkod vojaku tolika iznajdljivost.

Tako se je sedaj razvrstilo nad 120.000 mož, ki bodo v sredo začeli korakati na prazna ozemlja in ki bi ga v primeru vojne branile obmejne čete in domačini. Velikanska živa valjarja se bo začela valiti drug proti drugemu ter trčila drug ob drugega najbrž neke ob lepih Gorjancih. Vsa bo doživel ob tem spopadu gotove hude in težke ure, gotovo pa tudi nadvse nepozabne trenutke, ki mu bodo gotovo vtisnili v spomin te največje vaje naše armade.

Vojni minister v Novem mestu

Novo mesto, 21. septembra.

V vrste odličnikov, ki so in bodo počastili ob priliki vojaških manevrov Novo mesto, spada tudi vojni minister, armadni general Marič, ki je prišel danes ob 10 dopoldne v spremstvu armadnega generala in poveljnika severne armade Jurisica in drugih visokih častnikov. Župan dr. Polensek je ob tej priliki dal postopje mestne občine še posebej okrasiti. Novo mesto je v državnih zastavah. Sprejema so se udeležili okrajni načelnik Vidmar, prošt Čerin, župan dr. Polensek, banski svetnik Vebler, okrajni sodnik Barle, drž. tožitelj Prijatelj, ravnatelj meščanske šole Mervič, šolski upravitelj Zukovec, gimnazijski ravnatelj Vagaja, šef davčne uprave Šmajdek, šef katastrske uprave Marinček in drugi. Sprejema se je udeležilo tudi zastopstvo fantovskega oddelka v krogih, gasilci in druge organizacije. V imenu Novomeščanov ga je pozdravil župan dr. Polensek. Vojni minister je bil zelo vzradošen nad sprejemom, ki mu ga je priredilo Novo mesto in se je zato županu in Novomeščanom prišerno zahvalil. Ljudje so vzklíkali: »Živel kralj Peter!«, nakar je Marič v spremstvu dostojanstvenikov odšel v hotel »Metropol«.

Na čast predsedniku Masaryku

Zastopstvo Ljubljane v žalujoči Pragi

Spominska slovesnost Jugoslovanske-čehoslovaške lige v čast pokojnemu predsedniku čehoslovaške republike Masaryku pred ljubljansko univerzo. Slavnosti se je udeležil tukajšnji čehoslovaški konzul ing. Minovsky, ban dr. Natlačen, predsednik Jugoslovanske-čehoslovaške lige dr. Stare ter mnogoštevilno občinstvo ter zastopniki organizacij.

Praga, 19. septembra.

V smislu sklepa žalne seje mestnega sveta ljubljanskega eta danes zjutraj dospela v Prago kot zastopnika Ljubljane na pogrebnih svečanstvih pok. prezidenta T. G. Masaryka župan dr. Juro Adlešič in predsednik kulturnega odbora prof. Silvo Kra-

njec. Kljub rani uri ju je s pravo slovansko gostoljubnostjo sprejel na Wilsonovem kolodvoru sam g. primator dr. Peter Zenkl z več mestnimi svetniki in zastopniki čehoslovaško-jugoslovanske lige in Zveze čehoslovaških mest. Ljubljanska odposlanca sta nato dopoldne napravila obisk v mestni hiši, kjer je župan dr. Adlešič izrazil g. primatorju iskreno sožalje Ljubljane in vseh Slovencev ob smrti velikega pokojnika, ki si je bil pridobil toliko zaslug tudi za naše osvobodjenje. Poročal je, kako je Ljubljana s slovesno žalno sejo mestnega sveta, s spontaniziranim izobešanjem črnih zastav in posebnimi komemoracijami počastila pokojnikov spomin, kar je g. primator vzel z zadovoljstvom na znanje in dal po časopisu in radiu objaviti najširši čehoslovaški javnosti. Ko sta se vpisala v mestno spominsko knjigo, eta skupno z delegacijo mesta Pariza počastila grob neznane vojaka, nakar so se veji odpeleli na Hradčane in se poklonili ob krsti pokojnega prezidenta-osvoboditelja.

Nepozaben bo stal vsakemu spomin na nepregledne množice, ki v gostih osmerostopih neprestano, noč in dan, v globokem spoštovanju, mnogi plakajoč, korakajo mimo krste svojega »tatička«, ki počiva na visokem katafalku sredi častne straže legionarjev in vojakov v takozvani Plečnikov dvorani. Tisti, ki so se postavili sinoči v vrsto, so šli šele danes zjutraj mimo krste, še vedno pa prihajajo nove množice, zlasti tudi z dežele in kot računajo, se bo do pogreba več kot en milijon ljudi na ta način poslovilo od »očeta domovine«. V sobanah g. predsednika republike so razpoložene sožalne liste, v katere so se vpisali tudi zastopniki ljubljanskega mesta.

Veličasten je pogled na žalujočo Prago. Vse mesto je odeto v črno, po ulicah valove množice ljudstva, vsi z žalnimi znaki na prsih. Najlepše ka je okrašena mestna hiša, odkoder bodo vsa odposlanstva vseh samouprav iz čehoslovaške kot iz drugih držav prisostvovala pogrebnim slovesnostim.

Maribor Masaryku

Maribor, 21. septembra.

Maribor je danes izrazil čehoslovaškemu narodu na dostojen način svoje sočustvo. Vse mesto je bilo zavito v črne zastave. Po šolah je imela dopoldne mladina žalne svečanosti, nočjo

Čokoladna torta

Tako, zdaj pa previdno jejte in pazite na svoje obleke!

Oh, Bog se usmili!

Čemu toliko skrbi in strahu, ko pa je vse tri matere že davno poučila modra teta da

per vse bleščeče belo

pa se je sestal mariborski mestni svet k žalni seji. Magistratna dvorana je bila zelo primerno prirejena za to žalno svečanost. Nad vhodom v županovo sobo je visela nad jugoslovansko zastavo slika pokojnega prezidenta, obdana s črno draperijo. Občinski svetniki so prišli na sejo v slavnostnih črnih oblekah. Galerijo je napolnilo številno občinstvo. Točno ob 6 zvečer je župan gosp. dr. Juvan uvedel sejo ter je imel izredno lep globoko zajet spominski govor. Podal je sliko Masarykovega dela za osvoboditev čehoslovaškega naroda ter je podčrtal njegove zasluge, ki jih je pridobil za nas Jugoslovane in za osnivanje naše države. Občinski svet je pokojniku zaklical v spomin trikrat: »Slava!«. Gosp. župan je nato prečital brzojavko, ki se odpošlje nocoj z žalne seje mestu Pragi. Brzojavka se glasi: »Občinski svet mesta Maribora se je danes na svoji žalni seji poklonil spomenu velikega prezidenta Osvoboditelja ter izraža bratskemu mestu Pragi svoje veliko sožalje.«

Župnik Toplak se hudo ponesrečil

Brežice, dne 20. sept.

Danes dopoldne okoli pol 10 se je na cesti na Crncu blizu Brežic težko ponesrečil g. Toplak Franc, župnik iz Pišec. Peljal se je iz Pišec v Brežice s kolesečnim. Na omenjenem kraju se je začel konj nenaadoma nečesa plašiti, ter iti z vozom nazaj. G. župnik videč to, je hotel stopiti z voza pa ga je pri sunku vrglo naprej med konja in voz, kar je pa konja še bolj oplasil, in je g. župnika večkrat udaril z zadnjimi nogami. G. župnik si je pri tem zlomil desno nogo, poškodoval hrbtnico in dobil tudi težje notranje poškodbe. G. župniku so ljudje, ko so videli kaj se je zgodilo, prihiteli na pomoč in ga odpeljali v bolnišnico v Brežice. Poškodbe g. župnika Toplaka so zelo resne in se priporoča gg. eobratom v molitev.

Prosnetni tabor na Igu

v nedeljo 26. septembra

Ob 9 sprejem gostov, spreved z godbo po vasi v farno cerkev, kjer bo blagoslovitev nove društvene zastave, govor (dr. Jan. Kraljič) in sv. maša.

Po maši na farovškem vrtu prosnetni tabor: govorita minister dr. Krek in Miloš Stare.

Popoldne ob 2 večernice in nato ob 3 telovadni nastop na istem prostoru. Vstopnina sedeži 5 din, stojišča 3 din, za otroke 1 din.

Po telovadbi istotam prosta zabava. Igra salezijanska godba. Za jedila in dobro pijačo po nizki ceni bo preskrbljeno. Tabor bo ob vsakem vremenu. Iz Ljubljane bo vozil avto izpred Mestnega doma na Ig za 6 din. Vstop na avto tudi pri Dolenskem mostu. Začne voziti zjutraj ob 6.30 in bo vozil vsake pol ure do 9. Enako popoldne ob 12.30 dalje. Nazaj zvečer od pol 8 dalje. Za tabor je zelo veliko zanimanje in bo v slučaju lepega vremena velika udeležba.

Pokažimo z svojo udeležbo ljubezen naši mladini na Igu, ki bo ta dan prvič zbrana v krogih okrog svojega novega, res lepega prapora!

Minister za telesno vzgojo dr. Rogič z načelnikom gosp. Aračičem in referentom gosp. Ulago na tribuni Stadiona ogleduje vse naprave. Zraven njega predsednik zadruge Stadion gosp. ravnatelj Benec, predsednik Zveze fantovskih odsekov gosp. dr. Žitko z odborniki Zadruge in fantovske ter dekliške zveze kakor tudi z odborniki športnega kluba Planina.

Drobne novice

Koledar

Sreda, 22. septembra. Tomaž Vil., škof; Maricij in tovariši, mučenci.

Novi grobovi

† Umrla je včeraj splošno znana prodajalka sadja Marija Tihelj, stara 76 let. Pogreb bo danes, v sredo ob tri četrti na 2 popoldne izpred hiše žalosti Tržaška cesta 5 na pokopališče k Sv. Križu. Preostali naši iskreno sožalje.

† Nenadno je umrla ga. Alga Tancig, soproga svetnika državnih železnic. Njen pogreb bo v četrtek 23. septembra ob 2 popoldne iz hiše žalosti v Herbersteinovi ulici 4. Naj počiva v miru! Žalujemo naši iskreno sožalje!

Stalen, dober zaslužek

nudi poverjenikom v vseh večjih krajih Slovenije knjižna založba. Pismene prijave na Učiteljsko tiskarno v Ljubljani.

— Pogreb župnika Martina Škerjanca bo danes ob 3 popoldne v Kandiji pri Novem mestu.

— Uspehi Cirilo-Metodovega zbora iz Zagreba v tujini. Ko je 15. maja t. l. imenovani zbor odpel svojo spored staroslovenskih cerkvenih in nekaterih ljudskih pesmi v moderni predelavi, je napisal »Il Popolo di Roma« (16. maja) sledeče priznanje: »Med tujimi zbori zasluži vsakako prvo mesto Cirilo-Metodov zbor iz Zagreba. Pod vodstvom slavnega mojstra Borisa Komarovega je ta divni vokalni ansambl enoči v gledališču Adriana nudil nov dokaz, da je opravljena slava, ki ga obkroža. In res, Cirilo-Metodov zbor ne predstavlja le bogastva lepih glasov, temveč so ti glasovi pri tem tako srečno zloženi, tako razumno uravnoteženi, da so kos vsaki najtežji in najfinjši nalogi. V tem zboru je toliko tople izraznosti, da se poslušalca nikdar ne loti ona utrujenost, ki jo tako pogostokrat zapazimo pri izvedbi vokalnih programov... Vse točke programa so izvedene z dovršeno muzikalnostjo, izrazitostjo in adekvatnim akcentom. Občinstvo ni le izvedbe vsake točke z navdušenim ploskanjem in burnim aplavzom sprejelo, temveč često zahtevalo ponovitev posameznih točk.« Iste spored bo odpel zbor pri koncertu dne 4. oktobra v koncertni dvorani Uniona.

Halo halo
Lutz peči, Ljubljana-Šiška, telefon 32-52

— **Važno za upokojece.** Dravska finančna direkcija v Ljubljani razglasi: Vsi državni upokojeanci, ki prejema pokojnino od dravske finančne direkcije v Ljubljani, morajo v prvi polovici oktobra 1937 vložiti prijavo za prejem osebne in rodbinske doklade. Kdor doklad ne prejema ali mu po uredbi ne bi bilo treba predložiti prijave, mora poslati izjavo, če je v banovinski ali občinski službi, da se ugotovi, ali morda predmetni njegovi dohodki ne vplivajo na pravico do polnih pokojninskih prejemkov. Prijavo je treba za otroke, stare nad 16 let, priložiti potrdila o rednem šolanju, izjavam pa dokazila o velikosti dohodkov v samoupravni službi. Upokojeanci, ki v oktobrskem roku ne bi predložili prijave ali izjave, se bo izplačevanje doklad ali pokojnine začelo ustavilo.

Brez skrbi

za Vaše perilo. Lepo in čisto bo oprano, ako ga boste prali s

PERION

pralnim praškom. — Poizkusite in uporabljali ga boste vedno!

— **Razpisane književne nagrade.** Mladinska matica razpisuje 3 književne nagrade v višini 3000, 2500 in 2000 din, in sicer za: a) povest, ki bo primerna za otroke od 9. do 14. leta. Obseg: 6 tiskovnih pol rednih izdaj Mladinske matice. b) Za knjigo, primerno za otroke od 6. do 9. leta, ki je lahko slikanica, povest ali pravljica, v vezani ali nevezani besedi. Obseg 4—5 tiskovnih pol. c) Za knjižico realne vsebine. Obseg 5 tiskovnih pol. Nagrada bodo samo dela, ki so primerna za tisk. O višini nagrade pa bo odločevala samo kakovost, ne glede na to ali je delo pisano za realno knjižico, za zrelejši ali mlajše otroke. Avtorji nagradjenih del prejmejo tudi običajno nagrado. Sprejemajo se le tipkani rokopisi, ki naj se pošljejo psevdonimno. V zaprti kuverti pa naj bo ime in naslov avtorja. Rokopise sprejema od 1. januarja 1938 Mladinska matica v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6, I. nad., kjer se dobijo tudi vse podrobnejše informacije.

— **Tone Kralj odlikovan z zlato kolajno.** Od 1. do 15. septembra t. l. je bila velika učenostna razstava v Straßburgu, katero je priredila galerija oziroma muzej v Saint-Dié. Veak samo vabljene udeležence je smel poslati omejeno število in omejene velikosti del. Med njimi je bil Tone Kralj, ki je prejel za svojo kolekcijo 3 olj, ki so žele splošno občudovanje zlato medaljo z diplomom.

BOUVIER
ŠAMPANJEC
GORNJA RADGONA

— **Drugi izkaz darov za kapelo na Pokljuki.** Kopriva Franjo, Ljubljana 100 din, Lundrovi, Ljubljana 150 din, Humeč Marija, Ljubljana 40 din, Pibrove Malči, Zagreb 500 din, P. Stefan, Ljubljana 50 din, Antonija Maurer, Kostanjevica 10 din, Kraljeva banska uprava 500 din, Mali Minke, Ljubljana 20 din, Mesar Elizabeta, Ljubljana 50 din, neimenovan 100 din, Zamida Matija, Ljubljana 100 din, dr. Adolf Kaiser, Ljubljana 250 din, neimenovan, Nomenj 50 din, neimenovana, Radovljica 20 din, G. Verlič, Ljubljana 50 din, Trboveljska premostok, družba 500 din, gen. rav. Skubec, Ljubljana 200 din, rav. Juliard, Ljubljana 100 din, ga. dr. Peganova 100 din, neimenovana, Mrzli studenec 1000 din, ga. Jugova, Ljubljana 10 din, ga. Eleonora Švrjuga, Bled 300 din, čg. J. Fatur, dekan v Radovljici 100 din.

Za vse velikodušne darove, s katerimi je bila omogočena prepotrebna zgradba, iskrena hvala! Bog povrni tisočero!

— **Surov napad pri Logatcu.** V vasi Ziberčah pri Gornjem Logatcu so napadli neki ljudje 48 letnega posestnika Josipa Popica. Pred njegovo vinotočeno so ga tako neusmiljeno pretepli s koli, da so mu nevarno ranili glavo, zlomili roke ter polomili več reber. Popic domneva, kdo bi bili

napadalec ter so orožniki že uvedli preiskavo. Popic se zdravi v ljubljanski bolnišnici.

— **Ljubljanska radijska oddajna postaja** je prešla za esperantske oddaje Kluba esperantistov v Ljubljani nad 300 pismenih zahval v mednarodnem esperantskem jeziku. Znamenje, da esperanto živi. Učimo se ga tudi mi. Nova učna knjiga stane 16 din. Založil in razpošilja jo Klub esperantistov, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 7-I.

— **Pri aeredni stolici, napetosti črev** vsled zapeke prav odlično odvajata naravna »Franz-Josefova« grenka voda zaostanke prebave nakopičene v črevih. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josefova« voda s polnim uspehom pri odraslih kakor tudi otrocih.

Reg. po min. sod. pol. iz nar. zdr. S-br. 15453, 22. V. 26.

— **Prva številka dijaškega lista »Naša zvezda«** bo izšla 1. oktobra.

— **Absolventi kmetijskih šol** bodo imeli ob priliki sadne razstave v Mariboru, ki bo v dneh od 23. do 31. oktobra, svoje stanovsko zborovanje, na katero so vabljivi absolventi iz vseh krajev Slovenije. Vsa nadaljnja navodila bodo objavljena v našem časopisu. Zborovanje prireja mariborska podružnica Zveze absolventov kmetijskih šol.

— **Posebni vlak v Metliko** na veliko revijo vojaških čet ob sklepu manevrov, v nedeljo dne 26. t. m. organizira na pobudo od mnogih strani »Družisvet« v Ljubljani, Sv. Petra nasip 17. Odhod iz Ljubljane ob 4, povratek iz Metlike ob 20; cena z izkaznico 48 din. Vlak bo vozil le, če se prihlasi dovolj potnikov. Prijave v društveni pisarni danes od 7 do 20 in jutri od 7 do 10.

— **4 dni z avtom: na grob sv. Antona v Padovo in v Benetke** (čez Gorico-Trst) ob svetogorskem romanju 6. do 9. oktobra; kdor hoče, ostane lahko v Gorici ali Trstu. Različna cena. Brezplačna navodila pošilja »Družina božjega sveta«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

Kdor je preveč debel

naj poskusi vzeti KRUSEN-sol. Jemlje se redno vsako jutro. Mala doza KRUSEN-soli vzdržuje prebavne organe, da vsak dan redno delujejo. Priporočeno od zdravnikov.

Dobiva se v lekarnah.

R. S. br. 16.123/36

— **Narodni zaklad.** Zbirka državnih himen in slovenskih narodnih pesmi za goši in klavir, priredil Josip Vedral, bivši profesor na ljubljanskem konservatoriju; založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljana. Cena izdovod za goši din 10, klavirsko spremljevanje din 30. Omenjeno zbirko toplo priporočamo zlasti šolski mladini, ki se prične učiti goši. Poleg violinske šole bo uporabljala uspešno le pesmice in se tako seznanjala z našo narodno pesmijo. Najbolj znane narodne pesmi, po številu 25, obsega pričujoči zvezek, harmoniziranih v najlažjem slogu, tako, da te napeve z lahkoto obvlada vsak učenec že v prvi polovici učne dobe. Se več veselja do tega glasbila bo vzbudilo v učenca ako jih bo igral ob spremljevanju klavirja, na kar naše g. učitelje še posebej opozarjamo. Spremljevanje je istokot prirejeno v prav lahkem slogu in ne bo delalo nobenih preglavic in težkoč, učitelj bo s tem dosegel tem večji uspeh.

— **Ljudski oder** (prvi zvezek petega letnika) z vsebino za predbožični čas (pet novih iger!) je izšel na 48 straneh. Odri, režiserji in igralci ter igralke, to je vaše edino slovensko strokovno glasilo! Zahtevajte brezplačen obširen propekt! — Založba ljudskih iger, Ljubljana.

— **Rožni venec otroke**, igra, ki jo je spisal Henri Brochet in je zelo primerna za prireditve Marijinih vrtcev v mesecu oktobru, se dobi v slovenskem prevodu razmnožena pri Prosvetni zvezi v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7, I. nad.

— **Pri zaprtju, motnjah v prebavi** vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« gnetence.

Ljubljana Smrtna nesreča ljubljanskega mojstra

Ljubljana, 21. septembra.

Danes v popoldanskih urah se je v Ljubljani smrtne ponesrečil mladi, komaj 32 letni pasarski mojster Avgust Mencej s Karlovske ceste 9. Opoldne so odšli njegovi pomočniki in vajenci domov, Mencej pa je še ostal v delavnici ter imel tam nekaj opravka pri galvanizacijskem aparatu, pri katerem je uporabljal tudi ciankalij oziroma prusko kislino. Kako se je nesreča zgodila, ni natančno znano, najbrž pa je Mencej nehoti med prigrizkom zanesel del tega smrtonosnega strupa v usta, nakar mu je takoj postalo slabo. Mojster se je najbrž opotekel in pri tem pretrgal električne žice pri galvanizacijskem aparatu.

Ko so se pomočniki ob 2 vrnili v delavnico, so našli mojstra nezavestnega, pri aparatu pa vse žice potrgane. Poklicali so reševalni avto, ki je moza prepeljal v bolnišnico. Zdravniki so se sicer trudili, da bi mu rešili življenje, toda ciankalij je svoje smrtonosno delo že opravil, ker je bil mladi mojster v nekaj minutah mrtev. Pokojnik, ki je bil marljiv mojster, zapušča ženo z nepreskrbljeno družino.

1 Ljubljanske kongregacije se vabijo na skupen obisk misijonske razstave »Indija« v sredo in v četrtek popoldne. Zbirališče vsakokrat ob 3 popoldne v drevoredu Tivoli pred velesejmskim paviljonom.

Nevihla nad Savinjsko dolino

Vihar podrl gospodarsko poslopje in poškodoval človeka

V ponedeljek okoli 1 popoldne je divjala nad Savinjsko dolino in celjsko okolico velika nevihta. Veter je bil tako močan, da je oklatil v mnogih krajih z dreves vsa jabolka. Posebno škodo je naredila nevihta posestniku Fazarincu Antonu iz Celja. Veter se je s toliko silo zagnal v novo zgrajeno gospodarsko poslopje, da ga je podrl.

Med nevihto se je zatekel v poslopje, da bi vedril posestnik Srabotnik Gregor iz Škal pri Velenju, ki se je mudil v Celju po opravkih. Nevihta ga je namreč na potu s kolesom domov dohitela, da je moral vedriti. Veter se je s tako silo zagnal v poslopje, da je zaječalo tramovje, in v hipu, ko je Srabotnik hotel zbežati, ga je tramovje s kolesom vred zasulo.

Razburljiv dogodek sredi Ljubljane

Ljubljana, 21. septembra.

Danes popoldne okoli pol 11 se je pripetil v Ljubljani v sredini mesta zelo razburljiv dogodek, ki mu je prisostvovalo več tisoč ljudi.

Dne 17. t. m. je prišel v Ljubljano 40-letni mehanik in šofer Alojzij Jereb, doma iz Idrije, ki pa je zadnje čase prebival v Trzinu. Obiskal je 21-letno izvoljenko Anko, doma iz Trbovelj. Za danes ob 10 popoldne se je zmenil za sestanek z njo na Bregu. Anka je res prišla in je ob tej priliki izjavila, da ne more biti njegova žena, ker ji to tudi stari bratovi. Jereb je namreč bolehal za zelo razvito jetiko. Med obema je prišlo do hudega prepira, v katerem je Jereb pognal nož, ki ga je hotel zabosti v Anko. Dekle je prišlo vpti in ljudje so se pričeli zbirati, hoteč priti dekletu na pomoč. Jereb je naglo odvrnil nekaj predmetov in svoje papirje na breg Ljubljane ter se v bližini Čevlarskega mosta pognal v deročo Ljubljanico, ki je sedaj precej široka. Pri tem skoku ga ni mogel nihče zadržati. Voda ga je naglo nesla po Ljubljani, nekdo pa je hitro telefoniral po reševalce. V nekaj trenutkih so bili reševalci s svojim orodnim avtom pri Ljubljani ter so iskali nesrečnega. Sem in tja je kdo izmed pešcev opazil, kako se je truplo pojavilo izven motnih valov, reševalci pa so dobitili truplo na levem bregu nasproti Jugoslovanske tiskarne. Truplo so ustavili s koli. Z največjo težavo so ga gasilci potegnili po vrhu in ločili iz vode. Reševanje sta vodila poveljnik g. Furlan in podpoveljnik g. Ogrin. Ves dogodek je trajal le nekaj minut in je občinstvo priznalo hitrost ter spretnost ljubljanskih mestnih gasilcev.

ljonom »G«. Kdor še ni videl te velepučne razstave naših slovenskih misijonarjev, naj si jo gotovo ogleda.

1 **Šentjakobski dekliški kroček** ima zvečer ob 8 uri svoj redni sestanek pri Zagorcu.

1 **Francoške tečaj** spet odvarja za odrasle s 1. oktobrom 1937 »Francoski institut«. Pouk bo v Ljubljani na Državni učiteljski šoli — moški oddelek na Resljevi cesti, Ukovina znanša mesечно 20 din. Vpis od 27. sept. naprej. Razpored učnih ur in drugi podatki so razvidni iz razglašene na uradni deski v veži zgoraj omenjenega učiteljskega Vabimo na pravočasni vpis.

1 **Dve nesreči v Ljubljani.** Včeraj je na enem izmed prostih vagonov zadremal na tovarnem kolodvoru 47 letni priložnostni delavec Anton Zganjar, doma iz Domžalske ulice 4. Tovariš ga je hotel potegniti s solca v senco, pri tem pa je Zganjar tako nesrečno padel z vagona, da se je nevarno poškodoval na glavi. — Na železniškem prehodu na Tyrševi cesti se je ponesrečil 64 letni zasebnik Anton Zavrtanik, oče profesorja dr. Zavrtanika, stanujoč v Breževji vili na Mirju. Zavrtanik se je peljal s kolesom mimo tega prehoda, ko je zadel vanj neki voznik. Os zadnjih koles je butnila v Zavrtanika s tako silo, da mu je zlomila več reber. Oba ponesrečenca sta bila prepeljana v bolnišnico.

1 **S poukom esperanta v Šiški** pričnemo danes zvečer ob 20 v gost. »Stara šola« na Celovski cesti. Prihlasi se lahko še vsak. Direktna metoda — brez knjig. Učnina nizka!

1 **Dražba posesti.** Opozarjamo ponovno na tozadavni inseratni oglas v našem nedeljskem listu z dne 19. t. m.

1 **Poziv.** Dotični, ki se je peljal z Musarjevim mesarskim pomočnikom na vozu v ponedeljek, naj se zgasi pri Musarju, Sv. Petra c. 61, ker je izgubil na vozu denarnico.

1 **Nočno službo imajo lekarne:** dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Šelenburova ulica 7.

Gledališče

Drama — Začetek ob 20
Sobota, 25. septembra: »Julij Cezar.« Otvoritev dramske sezone. Premierski abonma.

Nedelja, 26. septembra: »Matura.« Izven. Znižane cene od 22 din navzdol.

Ponedeljek, 27. septembra: Zaprt.

Torek, 28. septembra: »Viničarji.« Premierski abonma.

Celje

c Tudi Celje je počastilo spomin blagopokojnega predsednika bratske češkoslovske republike. V petek zvečer je bila v mestni posvetovalnici na magistratu žalna seja mestnega sveta, katere so se udeležili vsi mestni svetniki. G. župan se je v toplih besedah spominjal velikega državnika in prijatelja našega naroda. Po seji se je vršila v Narodnem domu pod okriljem JČL komemoracija, katere se je udeležilo poleg zastopnikov uradov tudi številno občinstvo. Vsi državni in upravni uradi so izobesili črne zastave. Včeraj so bile po vseh šolah žalne komemoracije za velikim vojvotiteljem mladine T. G. Masarykom. Dan je bil pouka prost.

c **Smrti kosi.** V Košencah je umrl 75-letni Ojsteršek Jurij. V bolnišnici je zaspal v Gospodu 62-letna občinska reva iz Zgornjih Stranji pri Smarju. — V Petrovčah je nenadoma izdihnila 42-letna služkinja Tunc Marija. — N. v. m. p. 1

c **Apologetični kroček celjskih deklet.** Drevo ob pol 8 se začne v Domu v Samostanski ulici zopet redna predavanja pri apologetičnem krožku celjskih deklet. Skozi vse leto se bodo vrstila predavanja o pripravi dekleta na naloge v družini in družbi. Predaval bo g. prof. Hanžlčič. Prav vljudno vabimo na ta predavanja vsa celjska dekleta od 16. leta dalje!

c **Občni zbor Fantoveškega odseka.** Danes ob 8 zvečer bo v Domu v Samostanski ulici redni občni zbor Fantoveškega odseka. Občni zbor je za vse članke obvezen!

c **Odlikovanje v gasilski četi.** V soboto ob pol 9 zvečer je bilo odlikovanih 28 članov celjske gasil-

Nekateri opazovalci trdijo, da si je samomorilec, ko je skočil v vodo, z dlanmi pokril usta, da bi čimprej utonil. Ko so ga reševalci naglo, toda previdno izvlekli iz vode, so ga poskušali oživiti z umetnim dihanjem. Prišel je tudi reševalni avto, ki je utopljenca prepeljal proti bolnišnici, toda tam so odklonili sprejem, ker je bil utopljenec že mrtev. Truplo je bilo nato prepeljeno v Mestni dom, kjer si ga je ogledala policijska komisija in sicer zdravnik insp. dr. Lapajne ter dežurni uradnik g. Barden. Po ogledu je bilo truplo prepeljeno v mrtvašnico k Sv. Krištofu. Policija je zaslala tudi Anko, ki seveda ni kriva Jerebove nesrečne smrti.

Pri tem dogodku moramo grajati še nekritičnost našega občinstva. Ko so reševalci z največjimi napori potegnili po navpičnem betonskem bregu iz Ljubljane truplo pokojnika ter ga skušali oživiti z umetnim dihanjem, je občinstvo na glas zahtevalo, da morajo reševalci moža obrniti z glavo navzdol, da se mu voda izteče iz telesa. Tako pojmujejo reševanje utopljenca le popolni nevedneži in radi tega je bilo na Savi v zadnjih letih že nekaj smrtnih nesreč, ki ne bi bile potrebne. Nesrečnemu Jerebu pa seveda tudi pravilno dihanje, kakor so ga izvajali pokleni gasilci, ki se tega nauče v posebnih zdravniških tečajih, ni pomagalo.

Da so Ljubljanci res radovedni pa potrjuje tudi to, ko se je na Zmajekem mostu in na obeh bregovih Ljubljane v nekaj minutah nabralo kar črna ljudja in sicer kar več tisoč. Stražniki so imeli mnogo napora, da so omogočili prihod reševalnemu avtu in pa prostor reševalcem in utopljenca za umetno dihanje.

ške čete. Odlikovanja je podelil podstarešina gasilске zveze in starešina celjske gasilске čete g. Golgrane. V lepih besedah je pohvalil požrtvovalnost in ljubezen, ki so jo izkazovali dolga leta v vseh slučajih. Z zlato kolajno za službovanje preko 50 let je bil odlikovan g. Findeisen Henrik. Za službovanje nad 40 let ob odlikovanju z zlato kolajno: poveljnik gasilске čete Košir Franc, Ferjatelj Karol, Karbeut Franc, Potnik Josip in Cvetanovič Ivan. Za službo nad 30 let so prejeli zlato kolajno: Gradt Bogomir, Bandek Edmund, Gradšer Ivan, Jicha Julij, Planko Jernej, Scheu Ludovik, Sviga Avgust; za 20-letno službovanje pa: Jellenz Ivan, Berna Emerik, Terček Fric, Krell Josip in Rigerspiger Ivan. S srebrno kolajno so bili odlikovani Werdouschegg Fric, Prištovski Josip, Kranjc Alojz, Korber Anton, z bronasto pa Putan Ivan, Orehovec Martin, Maček Avgustin in Dimitrovič Ljubo. Vsem odlikovancem iskreno čestitamo!

c **Šahovski braturnir.** Danes ob 8 zvečer bo v hotelu »Evropa« brzošahovski turnir za mesec septembra ter obenem trening-braturnir za Trbovlje. Bo tudi nekaka oficialna otvoritev šahovske sezone. Vabljeni člani in tudi drugi šahisti! Prijave sprejema g. Grašar.

c **Kino Metropol.** Danes zadnjikrat vefilm najslavnejšega alpinista Trenkerja »Condottieri«.

Maribor

m **Mariborski gasilci** so se proslavili kot dobri nogometaši tudi v Slovenigradu, kjer so v nedeljo nastopili proti SK Misljinu ter ga premagali z rezultatom 6:1.

m **Jurja je šel »menjat«.** Monter Julij Rosošil je izročil svojemu prijatelju tisočak, naj ga gre menjat. Gutovnik je s tisočakom odšel, »menjav« ga pa še sedaj, ker se ni več vrnil ter ni niti o njem niti o jurju ne duha ne sluha. Sedaj ga išče policija, ki pa tisočaka najbrž ne bo več našla.

VSE ZA SOLO V CIRILOVI!

m **Potrjena sodba.** Veliko zanimanje je vzbujala svoječasa razprava proti trem zločincem, ki so izvršili strahovit roparski umor nad upokojenim finančnim preglednikom Strajnskom v Mejni ulici. Belak, Stern in Koler so bili takrat obsojeni na izredno stroge kazni, Belak in Stern na do smrtne ječo, Koler pa na 20 let. Vsi trije so se proti sodbi pritožili ter vložili revizijo. Kasacijsko sodišče je slučaj obravnavalo ter je sodbo vseh treh potrdilo, tako da sedaj nimajo več leka proti svoji kazni. Včeraj popoldne so bili vsi trije obsojenci, ki so dosedaj čakali na odločitev kasacije v zaporniški okrogli sodišči, prepeljani v moško kaznilnico, kjer bodo odslužili svojo kazen.

m **Smrtna kosa.** V bolnišnici je umrla v starosti 67 let zasebnica Ivana Hazl, na Koroški cesti 84 pa je pokosila smrt 27-letno Pavlo Vake. Naj počiva v miru!

Klavirji, pianini

svetovnih znamk Stengel, Ehrbar, Seiler, Förster; tudi na obroke in na posodo v veliki izbiri pri M. Bäuerle, Gospeska ulica 56-I.

m **Hudo se je ponesrečil nadučitelj g. Firm iz Radvanja.** V Studencih se je zaletel vanj nek kolesar ter ga je podrl na tla, pri padcu pa si je g. Firm zlomil nogo. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer se zdravi.

m **10-letnica Tujskoprometne zveze.** V nedeljo bo proslavila Tujskoprometna zveza v Mariboru 10-letnico svojega obstoja in dela. Iz skromnih začetkov se je ta ustanova zaradi iniciativnosti in delavnosti na polju tujskega prometa razvila v močno organizacijo, ki zlasti zadnja leta, odkar jo vodi izredno agilni ravnatelj g. Loos, zavzema med podobnimi organizacijami v naši državi vodilno mesto. Danes nima nobena pokrajina v državi tako popolne organizacije v turističnem pogledu, kakor jo ima teritorij bivše mariborske oblasti. Tujskoprometna zveza je v vsakem važnejšem centru svojega področja ustanovila še podružnice ter ima danes poleg Centrale v Mariboru in poslovalnice na glavnem kolodvoru še podružnice v Celju, Ptuj, Rogaske Slatini, Št. Ilju in Dravogradu. V nedeljo bo svojo desetletnico slovesno praznovala. Ob 10.30 bo v veliki kazinski dvorani slavnostni zbor, katerega se udeležijo delegati vseh naših pomembnejših združenj, letovščin, mestnih uprav, tujskoprometnih organizacij iz tu- in inozemstva, zastopniki železnice uprave in parobrodnišev. Proslava bo tudi zvezana s pomembnim dogodkom, z otvoritvijo novih poslovnih prostorov v mariborskem gradu. Sedanja občinska uprava je uvidela važnost Tujskoprometne zveze, pa ji je prepustila v uporabo priložne prostore v gradu na Trgu Svobode, ki jih je Zveza z velikimi stroški krasno uredila, tako da bodo tudi pred tuji reprezentativno zastopali naš tujski promet in našo državo. S projektirano renovacijo gradu in ureditvijo Trga svobode bodo prišli ti prostori še bolj do veljave ter bodo predstavljali veliko atrakcijo za mesto.

m **Cerkev koncert.** Javnost opozarjamo na žalni koncert, posvečen spominu blagopokojnega kralja Aleksandra I., ki se bo vršil v tukajšnji franciskanski cerkvi dne 8. oktobra t. l. Sodelovali bodo: violiniška Fanika Brandlova, organist Blaž Arnič in pevski zbor društva »Jadrani«.

Slajenje letošnjega mošta

Službene novine z dne 20. septembra 1937 objavljajo uredbu ministrskega sveta o dajanju sladkorja brez plačila državne trošarine za slajenje vinskega mošta.

Uredba se glasi:

1. Za slajenje vinskega mošta v letu 1937 se mora dati sladkor brez plačila državne trošarine v svrhu okrepitev vsebine sladkorja v moštu. Ta sladkor je takisto oproščen banovinske in obične trošarine. Sladkor mora biti denaturiran.

2. Za to svrhu se more nabaviti sladkor brez plačila trošarine samo iz državnih tovarn sladkorja ali iz skladišč onih tovarn, ki se v ta namen osnujejo.

3. V smislu predpisov čl. 2 zakona o vinu in čl. 4 pravilnika za izvrševanje zakona o vinu se more odobriti nabava sladkorja brez plačila trošarine za dodajanje vinskega moštu v količini največ do 4 kg sladkorja na 100 kg vinskega mošta.

4. Odobrenja za izdajanje sladkorja brez plačila državne trošarine za slajenje bodo izdajala pristojna finančna ravateljstva.

5. Pogoj za izdajanje odobrenj za nabavo sladkorja brez plačila državne trošarine za slajenje vinskega mošta kakor tudi kontrola nad porabo izdane sladkorja v to svrhu bo predpisal finančni minister.

Z dnem objave je ta uredba tudi stopila v veljavo.

Leta številka Službenih novin prinaša tudi že navodila finančnega ministertva o izdajanju sladkorja za slajenje vinskega mošta.

Iz teh navodil je posneti, da izdajajo finančna ravateljstva dovoljenja za izdajanje breztrošarinkega sladkorja pod temi pogoji:

Potrebno je, da obstoja odlok in odobrenje banke uprave za okrepitev vinskega mošta s sladkorjem v dotičnem kraju.

Vsak zainteresirani vinogradnik mora predložiti prošnjo, opremljeno s predpisanimi kolki, kateri mora predložiti: potrdilo obine o količini proizvedenega mošta v litrih, izjavo, koliko in od katere državne tovarne sladkorja, odnosno skladišča teh tovarn namerava nabaviti sladkorja in se mora tudi obvezati, da bo mešal sladkor sam v prisotnosti kontrolnih organov.

Te predstavitve lahko predlagajo tudi obstoječe vinogradniške zadruge skupno za svoje člane, odnosno vinogradniki ene občine skupno proti plačilu takse 30 din za vsakega posameznika-prosilca, takim prošnjam pa je priložiti seznam zadržnikov, odnosno vinogradnikov z oznako, koliko sladkorja potrebuje vsakdo in koliko proizva mošta.

Izdane odloke o odobritvi potrebe breztrošarinkega sladkorja izroči finančno ravateljstvo zainteresiranim, odnosno zadrugi ali občini ter tovarni sladkorja in končno oddelku finančne kontrole, ki je pristojen za nadzorstvo.

Oddelke finančne kontrole mora napraviti posebno beležko o osebah, ki bodo to ugodnost dobile. V tej beležki mora biti navedeno ime, priimek in kraj vinogradnika, količina proizvedenega mošta, količina nabavljene in dodane sladkorja, dan, kdaj so mešali, število članov družine in poslov, količino zaloga lanske letine in končno še pripombe.

Meša se lahko sladkor samo v prisotnosti finančne kontrole, ki najprej nabavljeni sladkor razpoto v sodu z moštom, sorazmerno količini proizvedenega mošta, na ta način denaturirani sladkor pa da na razpolago lastniku, da ga sam dodaja moštu v drugih sodih. Sladkor, namenjen v to svrhu, bo imel posebno oznako, pa se ne sme porabiti za noben drug namen.

Odobrenje za nabavo sladkorja morejo dobiti tudi trgovci, ki kupujejo od producentov grozdje ali mošt. Odobrenja dode po istih pogojih kot vinogradniki. Če trgovci ne slade mošta na kraju trgatve ali kupljeno grozdje prenašajo v drug kraj, potem morajo svoji prošnji priložiti tudi potrdilo banke uprave, da je v krajih, odkoder izvira mošt, dovoljeno slajenje. Izvoz mošta dokaže trgovec s tovarnim listom.

Finančna ravateljstva morejo izdajati trgovcem cno odobrenje za vso sezono, toda trgovec mora vsakokrat dokazati izvoz organu finančne kontrole.

Glede nabave sladkorja dajeta informacije državni tovarni sladkorja v Belju in na Čukarici.

Finančna ravateljstva morajo prošnje rešiti v 24 urah po prejemu. Končno dajeta finančni minister še natančna navodila in ravateljstvom in organom finančne kontrole za izvajanje teh poslov.

turizma odnosno pogostinstva. Dasi ne vem, v kakšni izmeri krožijo v Italiji ti boni, eno je gotovo in sem se o tem sam prepričal, da se bonov zelo poslužujejo zlasti turisti iz srednjih slojev.

Pogostinsko osebje (okoli 60.000 zaposlenih oseb; v Jugoslaviji okoli 10.000).

Pogostinsko osebje je dobro, pozorno, dosli vlnjudo, kaže mnogo izvežbanosti in sigurnosti v obvešanju s tujci. V italijanskih penzijah sem imel priliko občudovati skrbno negovano zunanost tega osebja. Osebe je tudi jezikovno podkovano; najmanj dva jezika, namreč italijansko in nemščina sta menda sploh obvezna. Natakarskega osebja in sobarice, ki ne bi obvladale vsaj za silo nemščine, nisem srečal niti v Benetkah.

Osebe, ki daje na javnih prostorih svoje usluge tujcem na razpolago

Je disciplinirano in — proti nekdanjim navadam — danes nevljivo. Nisem niti sam doživel, niti videl primer zopernega ponujanja in obleganja. Osebe ima predpisane tarife in najbrž tudi poslovne instrukcije. Tudi se zdi, da polagajo oblasti pri izbiri prednost na moralno in strokovno usposobljenost, vrhu tega pa tudi na fizična svojstva in jezikovno znanje prosilec. — Hotelski nosači ne smejo na peron; kot ponekod pri nas, vrše prenos prtljage od vlaka do prostora izven kolodvora odnosno obratno železniški uslužbenici.

Hotelski nosači imajo čedne, skoraj elegantne kroje v brezhibnem stanju. Površno oblečenega, umazanega ali celo pokopanega nosača nisem videl.

Italijanske ugodnosti Avstriji in Madžarski

Prefekti teden smo priobčili vesti dunajskega tednika »Die Börsen«, da je Italija odpovedala rimske ugodnosti, dane Avstriji in Madžarski. Nedejska »Frankfurter Zeitung« pravi, da ne gre za odpoved, ampak da te ugodnosti avtomatično prenehajo dne 30. junija 1938 in da doslej tozadevne pogodbe še niso bile obnovljene in da radi tega ni računati na obnovo teh ugodnosti.

Dodatno k tem vestem beležimo še vest agencije »Jugoslavianski kurir«, po kateri nam je Italija že letos dala nekatere preferenciale v skupni vrednosti okoli 30 milijonov din letno, kar je približno 6,5% vrednosti našega izvoza v Italijo. V nekatere primerih znaša preferencialni tudi do 10% vrednosti posameznih predmetov. Po dopolnilnem sporazumu z dne 25. marca nam je Italija priznala enakopravnost z vsemi drugimi svojimi pogodbenimi državami. Naši državni ni bilo do tega, da dobi ugodnosti, ampak ji je šlo predvsem za to, da se obstoječe ugodnosti za druge ukinejo.

Kabel Belgrad—Maribor. Kakor smo že poročali, je bila na 3. licitaciji za dobavo kabla Belgrad—Maribor—drž. meja zastopana samo ena tvrdka in sicer Siemens-Halske. Ta tvrdka je pripravljena obnem za drugimi tvrdkami dobaviti in postaviti kabel za 1.029.000 angleških funtov, t. j. 244 milijonov din. Tu pa niso vračunana zemeljska dela, katere bo najbrže država izvrševala v lastni režiji. Skupno pooblastilo za poštnega ministra za položitev kabla znaša 300 milijonov din posojila.

Kontinentalna bavitelna rudokopna in industrijska d. d. v Zagrebu je lani zvišala glavno do 2,0 na 10,0 milij. din. leti dobiček družbe za 1936 znaša 1.37, 1935 0,32 milij. din. Družba spada v koncern Bauxit-Trusta v Curihi in izkorišča ležišča boksita v Drnišu.

Podaljšanje trgovinske in kompenzacijske pogodbe z Grčijo. Z izmenom not med našo državo in Grčijo je bila trgovinska in kompenzacijska pogodba podaljšana do 31. oktobra 1937. Omenjena pogodba je bila sklenjena 22. avgusta 1936.

Borza

Dne 21. septembra 1937.

Denar

V zasebnem kliringu je angleški funt na naših borzah ostal neizpremenjen: v Ljubljani na 238 denar, v Zagrebu in Belgradu na 237,20 do 238,80.

Avstrijski šiling se je v Ljubljani okrepil na 8,41—8,51, v Zagrebu na 8,40—8,50, v Belgradu na 8,3882—8,4882.

Grški boni so beležili v Zagrebu 29,90—30,60, v Belgradu 29,64—30,34.

Italijanske lire so nudili v Zagrebu po 1,95. Nemški čeki so ostali v Ljubljani in Zagrebu neizpremenjeni na 12,74—12,94, nadalje so beležili v Zagrebu za sredo in konec oktobra 12,675 do 12,875, za sredo novembra 12,625—12,825. V Belgradu so beležili 12,72—12,92.

Devizni promet je dosegel v Zagrebu 1.607.611 dinarjev, v Belgradu 2.600.000 din. Efektnege prometa je bilo v Belgradu za 603.000 din.

Kdor je preveč debel

najposkusi vzeti KRUSEN-sol. Jemlje se redno vsako jutro. Mala doza KRUSEN-soli vzdržuje prebavne organe, da vsak dan redno delujejo. Priporočeno od zdravnikov.

Dobiva se v lekarnah.

R. S. br. 16.123/36

Ljubljana — tečaj s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2395,66—2410,26
Berlin 100 mark	1740,03—1753,90
Bruselj 100 belg	730,45—735,52
Curih 100 frankov	906,45—1008,52
London 1 funt	214,73—216,79
New York 100 dolarjev	4307,25—4343,56
Pariz 100 frankov	146,37—147,81
Praga 100 kron	151,54—152,64
Trst 100 lir	227,70—230,78

Curih. Belgrad 10, Pariz 14,74, London 21,58, New York 435,375, Bruselj 73,30, Milan 22,925, Amsterdam 240,35, Berlin 174,70, Dunaj 79,60 (82,05), Stockholm 111,25, Oslo 108,45, Kopenhagen 96,25, Praga 15,21 (14,45), Varšava 82,30, Budapesta 86,25, Atene 8,95, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,54, Buenos-Aires 131.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% investicijsko posojilo 92—96, agrarij 53—54, vojna škoda promptna 409—412, begluske obveznice 76,50—77,50, 4% sev. agrarij 51—53, 8% Blerovo posojilo 94,50—95,50, 7% Blerovo posojilo 85,50—86,50, 7% posojilo DHB 99 do 100, Trboveljska 270 blago.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 98 denar, agrarij 53,50—54,50, vojna škoda promptna 412—413, za konec decembra 410—412, begluske obveznice 76 denar, dalm. agrarij 75,25 denar, 4% sev. agrarij 52,50 denar, 8% Blerovo posojilo 94—95 (94, 94,50), 7% Blerovo posojilo 85—86, 7% posojilo DHB 100 denar, 7% stab. posojilo 86,50 denar. — Delnice: Narodna banka 7,500 denar, Priv. agrarna banka 196 denar, Trboveljska 255 denar, Gutmann 45 denar, Sladkor Bečkerek 600—650, Osl. liv. 200 bl., Osl. sladk. tov. 198 denar, Dubrovačka 430 denar, Jad. plov. 450 denar, Oceania 300 denar.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 92,25 denar, vojna škoda promptna 412,50—414 (412), za konec decembra (411), begluske obveznice 77,75 denar, dalm. agrarij 75,50 denar, 4% sev. agrarij 53 denar, 8% Blerovo posojilo 95—95,50 (95,50), 7% Blerovo posojilo 85,75 do 86,25 (86,25, 86), 7% posojilo DHB 100 denar. — Delnice: Narodna banka 7,550—7,600, Priv. agrarna banka 199 denar (mali komadi).

Dunaj. Tendence je bila danes pri mirnem poslovanju prijazna. V kulisi so bili v začetku skoro vsi papirji višji, popustila sta le Semperit in Felten, kasneje pa se je popravil tudi Felten, tako da je s tečajno izgubo izšla le Semperit. Znatneje so narasli Alpine, Rima in Salgo. V Zagradu je tudi prevladovalo izboljšanje, poslovanje pa se je gibalo v mirnih vodah, tako so bile izpremembe le majhne. Beležili so (v oklepajih večerajšnji tečaj): Donavsko-savsko-jadranska 64 (63,85), avstrijske stavbne srečke iz leta 1926 17,10. — Delnice: Creditanstalt-Bankverein 275 (272,50), Steg 28,25 (28,10), Stewag 29,50 (29,25), Trboveljska 28,35 (27,82), Alpine 50,10 (48,95), Rima Murany 98,20 (96,40), Steyr-Daimler-Puch 238 (236), Leykam 79,25 (79,50), Semperit 81,70 (81,80).

Živina

Dunajski prašije sejem 21. septembra. Pri-guanih je bilo 6235 pršutarjev in 5500 špeharjev, skupno 11.735 glav, od tega iz Avstrije 3288, iz inozemstva pa 8467. Poslovanje je bilo mirno in so pršutarji popustili v primeri s prošnjim tednom za 2—3 groše pri kg žive teže, proti koncu sejma celo za več. Špeharji so dosegli cene prejšnjega tedna, le banški špeharji so se podražili za 2 groša. Beležili so: 1. špeharji 1,56—1,58, srednjetežki špeharji 1,54—1,55, stari špeharji 1,50—1,53, kmetski 1,58—1,64, križani 1,65—1,75, pršutarji 1,48—1,80 šil. za kg žive teže.

Žitni trg

Novi Sad. Koruza: bč. srem. 98—100, ban. 95—97. Fižol: bč. srem. beli brez vreče 23% 207,50—210, srem. beli brez vreče ladja 210—215. — Vse ostalo neizpremenjeno. — Tendence neizpremenjena. — Promet srednji. Sombor. Danes borza zaprta.

Ljutomer

»Zaseita ljutomerska v Ljutomeru« priredi v nedeljo dne 26. septembra ob 9 dopoldne v gostilni Zavrtnik v Ljutomeru veliko vinogradniško zborovanje, na katerem se bodo določile cene vinu in druge smerice za nadaljnje delo. Govorila bosta med drugimi g. min. I. Vesenjak in prof. Konrad Pečovnik o pomenu zadržnih kleti. Vsi vinogradniki so na zborovanje iskreno vabljeni!

Tujski promet v Italiji

Gostišča po svoji notranji ureditvi in strokovnem vodstvu

Splošno gostiše: srednjeevropski tip gostišč. Gostišča so napredno urejena, tujskih sob brez toplovodne naprave skoraj ni več dobiti, imajo pa tudi sicer večinoma vso udobnost. Ponekod sem naletel poleg tega na mnogo misla za lepoto v notranji opremlitvi in praktično razvrstitve. V zdravilišču Levico ima neka penzija praktične pručke, ki so na razpolago gostom na vrtu; take in druge podobne stvarce so navidezno morda malenkosti, toda gosti, zlasti starejši ali bolni, jih zelo cenijo.

Na zunanji okras gostišč svetjem ali zelenjem se ne polaga preveč važnosti; videl sem objekte, ki človeka zaradi tega kar odbijajo. Drugače glede notranjosti; v Dolomitih zelo pazijo na okusno, živo notranjost gostilniških sob in sploh društvenih prostorov; veliko vlogo igra poleg drugega zelenja bršljan, ki ga razporedijo po stenah in stropih; gost sedi v gostilniški sobi kot da je v parku. — Higiena je vzorna; presenitilo pa me je, da imajo gostišča čisto še orientalska stranišča, in to celo v nemških krajih.

Strokovno vodstvo se čuti v vseh večjih ob-ratih, često na škodo osebne note, ki je doma v manjših obratih. Takoj pa moram poudariti, da ameriške mehanizacije službe po gostiščih zaenkrat še ni.

Glede kuhinjske umetnosti zavzemajo italijanska gostišča zavdanja vreden razvoj. Mednarodno kuhinjo je dobiti povsod v turističnih krajih. Izbira jedil pa ni velika (v penzionih je itak enoten menu), toda, kar se dobi, je tudi za fino-sneede primerno, na zahtevo po želji pripravljeno in okusno servirano. Domača, italijanska narodna jedila so zelo v časti (pri nas menda ravno nasprotno!).

Klasifikacija gostišč

Doslej so bila v Italiji klasificirana le gostišča, ki so sprejemala hotelske bone. O njih bom govoril pod zaglavjem »hotelski boni«. Ravno v času, ko sem se mudil v Italiji, pa je prinesla uradna »Gazzetta Ufficiale« zakonski dekret, s katerim se odreja splošna klasifikacija gostišč. Po tej uredbi se dele hoteli in gostilne na 5 kategorij: na kategorijo luksuznih gostišč in na gostišča kategorije I—IV; penzije pa imajo 3 kategorije (I—III). Kaki so pogoji za uvrstitve v eno ali drugo kategorijo, je točno predpisano.

Zakonita dolžnost jamstva gostišč je urejena: za denar in vrednostne predmete je ta dolžnost uomejena, v vseh drugih primerih pa je omejena in sme znašati največ 1000 lir po osebi.

Vodnik skozi italijanska gostišča

O gostiščih Italije izdaja »Enite in Federazione Nazionale Fascista Alberghi e Turismo« vzor-no urejevan vodnik, imenovan »Gli Alberghi in Italia«.

Poleg podatkov o udobnosti gostišč, obsega vodnik še one o sezoni odnosno trajanju obratovalne dobe, o minimalnih in maksimalnih cenah za enoposteljne in dvoposteljne sobe, o ceni penzije, ceni posameznih obrokov hrane in o višini turistične takse (takse na bivanje).

Hotelski boni

Izdaja jih že zgoraj omenjena organizacija pogostinstva. Sprejemajo bone — namesto plačila v gotovini — vsa gostišča, ki so se priglasila odnosno so bila za to uradoma priznana ter so navedena v zadnji ediciji. Gostišča, ki sprejemajo bone, se dele v 4 skupine: skupino S, A, B, C in D. Storitve, ki so jih gostišča dolžna izvršiti gostu-imetniku bona, se nanašajo ali na celo ali samo na polovično penzijo. V obeh primerih pa je zopet razlikovati med sobo s kopalnico in sobo brez nje, tako da ima vsaka označenih skupin tedaj 4, vseh 5 skupin pa skupaj 20 različnih cen, na katere glase ali se morejo izstavljati boni.

Prednost hotelskih bonov je, kakor znano, v tem, da odpadejo imetniku nevšečnosti menjavanja valut, nošenja in pohranjevanja denarja, in da se mu zmanjša riziko tatvine; pri polni penziji je vee zapopadeno, tudi postrežba in morebitne takse; imetnik bona ima možnost točne dispozicije s sredstvi za potovanje in zlasti možnost izračunavanja višine skupnih stroškov vnaprej; hotelski boni daje poleg tega pravico do popusta pri nabavi bencina, do (med tednom za 30%) znižane vstopnine v muzeje itd.

Slaba stran hotelskih bonov: ker jih ne sprejemajo vsa gostišča, ker se daje s strani gostišč prednost gostom brez bonov, ker pričakuje postrežno osebje kljub temu, da je postrežba plačana z bonom in mu je prepovedano sprejemati vrhu tega poseben »bakšiš«, še vedno napitnino, čeprav diskretno, na nevljivo način.

V splošnem pa so hotelski boni pametna, praktična in cenena uvedba, ki je le v interesu

še pregled zunanje, vojaške in sodne uprave. Osmo poglavje obravnava državno službo, njene vrste, nastanek, dolžnosti, pravice in prestanek.

Knjiga ne bo le dobrodošel učbenik akademski mladini, nego tudi pripraven priročnik za vsakogar, ki se bavi z vprašanji javnega življenja, a zlasti za juriste v politični in finančni upravi, za advokate in notarje, za davčne uradnike, za župane in občinske tajnike itd., za vsakogar, ki želi spoznati uredbo naše uprave. Cena 54, oz. 68 din.

Mariborski umetniški teden

Dne 15. septembra je minil rok za prijavo k umetniškim nagradam, ki jih je razpisal Umetniški klub v Mariboru. Te nagrade bodo razdeljene ob priliki »Umetniškega tedna«, ki se bo vsilil v začetku novembra. Namera prirediteljem »Umetniškega tedna« je bila preizkusiti, ali je Maribor že dozorel za drugi slovenski me le kulturni, ampak tudi umetniški center. V ta namen je bilo treba koncentrirati vse ustvarjajoče sile. V enem tednu naj se predoči, kaj Maribor v umetniškem svetu pomeni.

Izvedba umetniškega tedna je zamišljena tako, da bo gledališče v tem času uprizorilo dramo, ki bo izbrana izmed poslanih del. Glasbena Matica bo priredila koncert, kjer se bodo igrale nagrajene skladbe in ves teden bo odprta slikarska razstava.

Na podlagi razpisa so zamogli tekmovali samo umetniki, ki delujejo na področju Maribora. V resnici so se tudi samo ti odzvali. Uspeh natečaja je bil nepričakovan. Za razstavo so se prijavili vsi slovenski slikarji, glasbeniki so upoštevali šest velikih glasbenih kompozicij, med njimi po izjavi strokovnjakov presenetljive stvari. Dalje je vloženih pet romanov, 4 novele, en potopis. Vsega skupaj sodeluje 14 avtorjev. Tudi igralci so se prijavili polnoštevilno, nagrada pa se bo določala po njih uspehu v preteklem letu in v letošnji sezoni do umetniškega tedna.

Nagrade so štiri in sicer potovalna 3000 din, prva 1500 din, druga 1000 din in tretja 500 din. Sku-

paj se bo razdelilo 24.000 din. To je znatna vsota, za katero je dala podlago banska uprava. G. ban dr. Natlačen, ki je videl pomembnost umetniškega tedna za Maribor, je podelil klubu 15.000 din, ostalek pa so zbrali v Mariboru.

Nagrade bo razdelila posebna žirija, v kateri bo prof. dr. Dornik, prof. dr. Kralj in dr. Snuderl, ki bodo odločali o književni nagradi, izbiro dela za uprizoritev pa izvrše poleg imenovanih še prof. Ingolič, režiserja Kovič in Kosič. Predložene so bile prav dobre stvari. Potovalna nagrada se bo podelila za dosežane uspehe prosilca in ne za konkretno predloženo delo. Za »Umetniški teden« kaže Maribor veliko zanimanje ter se bo polnoštevilno udeležil vseh prireditelj.

V »Saturnu« (št. 8—9), popularni in strokovni reviji za astronomijo, meteorologijo, geofiziko in geodezijo (izhaja v Belgradu), je priobčil Slovenec Ivan Tomec (v hrvaščini) članek: »Sunce u junu i julu 1937«, kjer priobčuje nova dognanja in nove metode, ki bodo služile kot pripomoček za vremen-ske napovedi, neurja in dviganja relativnih temperatur. Zlasti važna za poljedelstvo je tablica na str. 222 (o maksimalnih periodah), iz katere izvaja 12 točk poslednje sončnih peg.

Jugoslovanske knjige na Češkem. Znana zlozba L. Mazáe v Pragi je lani izdala deset prevodov iz jugoslovanskih književnosti, med njimi tri iz slovenščine (Juš Kozak, V. Levstik in A. Seliskar). Propaganda za prodajo teh knjig se je začela šele jeseni leta 1936 ter je dosegla, da je v enem letu bilo razprodanih 50.000 izvodov. Zato se je založnik pogodil z Češko-jugosel. ligo (katere predsednik je sedanjí praški primator dr. P. Zenkl), da izda novo izdajo teh desetih knjig, v prepričanju, da bo dobil zanje še 40.000 kupev. Če vzamemo, da so tudi druge založbe izdajale jugoslovanske knjige, lahko Čehi mirno rečejo, da so v tem letu od jeseni 1936 do jeseni 1937 konsumirali 70.000 zvezkov češko-slovanskih prevodov iz jugoslovanskih književnosti.

Kulturni obzornik

H. Steska:

Organizacija državne uprave

Znani slovenski strokovnjak za državno upravo, dr. Henrik Steska je izdal 1. 1936 »Oris našega upravnega prava«. Zdjaj je temu delu napisal še drugi zvezek, ki ga je izdala »Akademska založba« v Ljubljani (1937, str. 143) in je izšla te dni. Dr. Henrik Steska je med Slovenci pač najbolj po-klican, da napiše aintetično delo o naši upravi, ker je kot politični uradnik bivše deželne vlade za Kranjsko in po državnem preobratu kot večletni predsednik komisije za preosnovno javne uprave v Sloveniji in upravní uradnik za Slovenijo ter honorarni profesor na juridični fakulteti v Ljubljani imel priliko spoznavati javno upravo tudi praktično z vseh strani. Po kratkem uvodu o pojmu uprave in o razmejitvi uprave proti drugim pojavom državne delovanja razpravlja avtor v prvem poglavju svoje knjige o upravnih funkcijah (po njih pravnem značaju in namenu, o odlokih, javnopravnih pogodbah in uredbah, o avtoritativnih aktih in o avobodnem upravljanju), v drugem pa o upravnih organih vobče (oblastih, uradih, zavodih in soosvetih ter o njih ustroju). Temu splošnemu razglabljanju sledi v petih poglavjih oris oredne državne uprave (ministertev in njim pridruženih posvetovalnih odborov, raznih drugih centralnih uradov in zavodov), dalje opis notranje uprave v pokrajini in v okraju (banska uprava, nje delokrog in ustroj, banski upravi podrejena obče uprava in državna policijaka oblastva, razni banovinski in državni zavodi v banovini, kakor tudi posebni ustroj državne uprave v Belgradu z Zemumom in Pančevom), po-tem obris prometne uprave (poštne, železniške in broderske uprave), nadalje opis finančne uprave z njenimi množičnimi institucijami in končno

V sarajevskem »Pregledu«, ki ga urejajeta dr. J. Kršić in T. Krševac, je izšel pregled slikarskega dela Mihe Maleša, kakor ga na podlagi študije Emila Schaub-Kocha podaja M. Selaković. Zaključuje pa svoj pregled z besedami: »Morda mnogi ne bodo razumeli umetnosti Mihe Maleša, morda se bodo mnogi radi njegovega kompliciranega izražanja zlovoljno od nje obrnili, toda velja pa pomniti, da to nerazumevanje ni opravičilo za napačno pojmovanje, najmanj pa za napačno (pa tudi tendenčno) razlaganje.« Priložen je lesorez: Bolniki.

Ljudski oder (V. letnik, št. 1) je izšel v manjši priročni obliki in obsega šledeč članke: Sodobno poslanstvo ljudskih odrov (N. Kuret); Spored iger za predbožinski čas; O pomni (dramatski prizor — za spomin bratom onkraj mej, — Marija Gašperšičeva); Sveto poslanstvo (igra v 5. slikah za misijonsko nedeljo); Igra o gosposlavu sveta (prizor za praznik Kristusa Kralja — N. Kuret); Najaz h Kristusu Kralju (prizor — Fr. K.); Za Krekov spomin: pesem J. Lovrenčiča: Kreku (iz Dom in sveta 1917); Zena s srem (pr

Vse zavisi od sonca!

Sončne pege in vreme

11 nerodovitnih in 11 rodovitnih let.

Pred kakimi 150 leti se je neki Anglež domislil, da bi sestavil razpredelnico, kako se na leto spreminjajo cene. Pri tem je pa zapazil, da cene žitu enajst let padajo, enajst let se pa dvigajo. Ker pa zavisijo cene žita od žitnega pridelka, ki pa spet zavisi od vremena, je iz tega sklepal, da se mora tudi vreme vsakih enajst let spremeniti. — Kasneje sta dognala še dva znanstvenika, Schwabe in Carrington, da je to zapovrstno obdobje

v zvezi s sončnimi pegami.

Znano je, da je na vsakih 11,2 leta največ sončnih peg. Nato polagoma pojemajo, slednjič čisto izginejo in se spet začne večati in jih je čez 11 let spet največ. Pojemanje in dojevanje sončnih peg pa ni zmeraj tako redno; vmes so še manjša razdobja, 3, 2 letna in še večja, 33 letna. Vse to se dogaja drugo za drugim, a stalno je vedno spreminjanje sončnih peg na vsakih 11,2 leta.

Sonce je neizmerni izvor sile, ki izžareva v ozračje in na površje zemlje svoje toplotne, svetlobne žarke. Mogočen veletoč samih elektronov — električnih delčkov — se izteka iz sonca na zemljo in vpliva na naše vremenske prilike in nepravilne. Vendar pa tok sončne energije ni vedno enako močan; njegova jakost zavisi od sončnih peg, to je, od temnih lis, ki so na površini sonca zdaj večje zdaj manjše. Ko so največje, je njih površina velika pet stotih del vse sončne površine.

Sončne pege so orjaške, na tisoče kilometrov globoke luknje v soncu. Naglo spreminjajo svojo podobo, njih premer more biti tudi na sto tisoče kilometrov dolg. Najmanjše sončne pege, ki jih vidimo z navadnim daljnogledom, merijo v premeru 300 km. Take pa, ki imajo v premeru 40.000 km, so vidne tudi s prostim oesom.

(Velike so nekako 3 krat tako, kot je premer zemlje.) Ker se sončne pege zaeno vrtijo s soncem vred, se gibljejo od vzhoda proti zahodu in so 13 dni vidne na tisti strani sonca, ki je obrnjena proti zemlji. Potem izginejo na zahodnem robu in se prikažejo spet čez 13 dni na vzhodnem robu sonca.

Sončne plamenice. Naše vreme.

Razen sončnih peg poznamo še neznanske šope plamenov; to so sončne plamenice, ki so še dosti obsežnejše in švigajo 250.000 km v višino! Tudi iz teh izhajajo veliki elektronski tokovi.

Prej so bili ljudje tega mnjenja, da zavisijo spremembe vremena iz različnih drugačnih vzrokov. Zdaj je vedno bolj jasno videti, da nastajajo

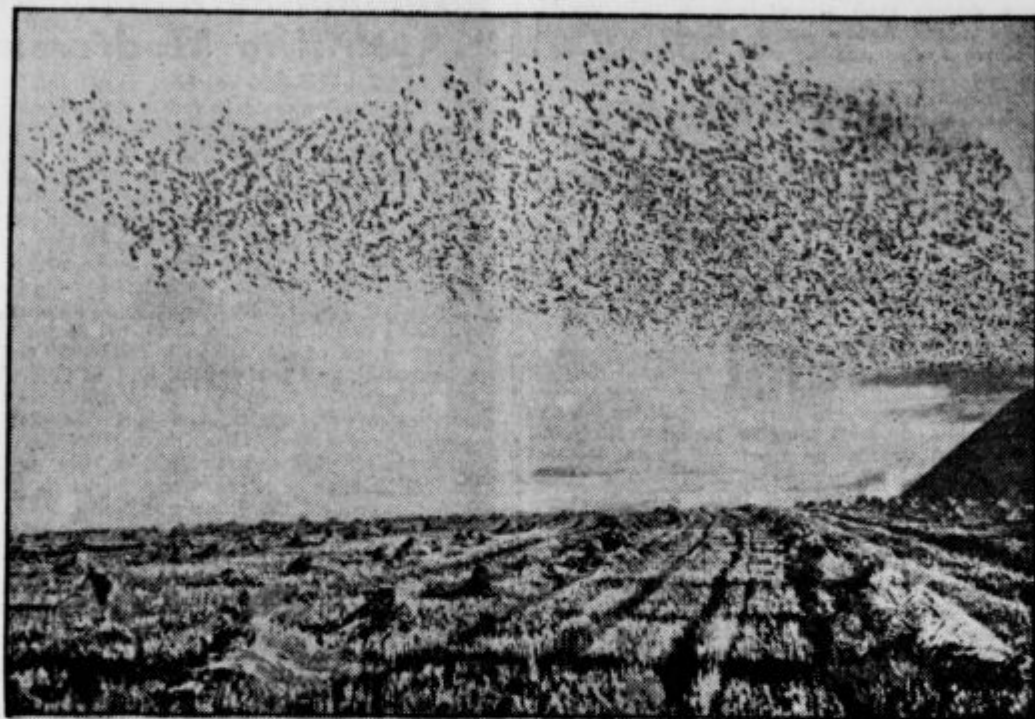
Ce je torej veliko sončnih peg, pomeni to, da bomo imeli hladno in vlažno vreme. Ce se pa sončne pege zmanjšujejo, tedaj je bolj toplo in suho vreme. — Zdaj smo v začetku dobe, ko sončne pege rastejo! Sicer zdaj še ni toliko peg, vendar ni izključeno da lansko deževno poletje (in še letošnje!) je posledica vplivanja sončnih peg.

Tudi drugi prirodni pojavi

imajo svoja določena obdobja, ki so tako v zvezi s sončnimi pegami. Orkani v Severni Ameriki so tem huji, čim bolj naraščajo sončne pege. Ker je toliko nalivov, se gladina jezer dviga. Izmerili so, kako visoko stoji voda v jezerih Viktorija in Njansa v Afriki in v reki Nil, pa so videli, da se 11 let gladina veča, 11 let pa manjša, kakor se spreminjajo sončne pege. Ko je sončnih peg največ, je tudi gladina teh voda na višku.

Tudi pred 3000 in 4000 leti je bilo tako.

Iz starih 250 let starih meteoroloških zapiskov, spoznamo, da se je vreme zmeraj v takem redu

Škorci odletavajo v gostih jatah na jug. Slika je s Škotske planote.

Pisma Napoleonove matere

Sliko Napoleonove matere so označevali pred leta 1892 kot karikaturu. Šele Larreyjevo dvoletno delo »Madame Mère« jo kaže v pravi luči kot veliko ženo in še večjo mater. Leticija Bonaparte, roj. 1751, ee je s 13. letom poročila. Po dveh mrtvorojencih je imela l. 1768 in 1769 sinova Jožefa in Napoleona in je postala pozneje mati 6 otrokom, 3 sinom in 3 hčeram. Po 21 letnem zakonu je ovdovela in se je v svoji domovini Korziki trdo borila z življenjem, dokler ji ni omogočil nastop njenega največjega sinu preselitev v Francijo. Napoleonov podvig je globoko sodoživljala, ne da bi v najmanjšem spremenila svoje skromno življenje. Obema eoprogama cesarja je bila v svoji korektnosti tuja. V nesreči je sledila svojemu otroku v pregnanstvo na Elbo in spremljala bi ga bila tudi na Sv. Heleno, če bi mu bili to dovolili. Tako je preživela svoje poslednje dni kot pregnanka v Rimu, poletje je prebivala včasih v Albanu. Od tod je skušala lajšati trpljenje ujetemu sinu in se je borila še po njegovi smrti za njegovo truplo. Še dva naslednja otroka je izgubila s smrtjo. V zadnjih letih je trpela od posledic padca ohromelosti ter je umrla 2. februarja 1836, ostajajoč do zadnjega središče svoje družine.

Najstarejše ohranjeno Leticijino pismo je iz leta 1784, naslednja so iz korziškega leta pomankanja 1788 in iz časa revolucije med l. 1795 in 1801. Po l. 1804 so razen iz leta (prevratno) 1812, ohranjena iz vsakega leta pismenska poročila.

Iz korespondence z Napoleonom imamo štiri pisma. Prvo pismo kara mladega dijaka v Briennu zaradi visokih predloženih denarnih zahtev, zadnje je naslovljeno na ujetnika in ne vemo za trdno, ali je dosegel svoj cilj. Od sinov se je po dobljenih virih Lucien največ dopisoval s svojo materjo, že zaradi svojega prepira s cesarjem zaradi neke poroke, ki je ta ni rad videl. Zanimivo je iz te korespondence 140. pismo omenjene zbirke, katerega uradni ton spominja na slično zahvalno pismo enemu evojih zetov (186). Izmed Leticijinih hčer

spreminjalo. Zlasti pa stopajo tista leta na površje, ki so iz večjih 33 let trajajočih sprememb. Opazovanje vremena pa moramo zasledovati še za več ko 250 let nazaj. — Vreme zlasti vpliva na rast rastlin. Kolobarji v deblih dreves niso enako široki. Če je bilo leto bolj suho, je kolobar ožji; če je bilo deževno, je širši. Tako moremo na letnih kolobarjih domačih dreves dognati, kakšno vreme je bilo v prejšnjih stoletjih. Drevesa nam govorijo o 11 letnih in 33 letnih spremembah vremena.

O vremenu pa vedo zlasti dosti povedati kalifornijska drevesa, tako zvana Sequoia gigantea. Ta »mamutova« drevesa so stara po 3000 in 4000 let. Na njih kolobarjih je zlasti dobro spoznati 33 letno spreminjanje vremena in iz tega moremo sklepati, da so bile že tedaj, ko so v Egiptu zidali piramide, prav take zapovrstne dobe sončnih peg in torej tudi prav take spremembe vremena, kakršne imamo zdaj!

Zivljenje naše zemlje je v velikem svetovnem ritmu, ki ga moremo v posameznostih le samo polagoma spoznavati. Saj je še zmeraj vprašanje, kaj je vzrok, da nastajajo sončne pege vsakih 11 in 33 let, zakaj se manjšajo, zakaj večajo. O tem še ničesar ne vemo.

Danska kraljica je hudo zbolela in so jo v Skagenu operirali. Vsa kraljevska družina je zdaj v Skagenu. Na sliki od leve: Kralj Kristijan X.; prvi zdravnik bolnišnice dr. Jernum in profesor Hartman, ki je kraljico operiral.

Zdravje

O človeku, ki je tako bistveno prenejal lice Evrope l. 1919 ko Masaryk, je razumljivo, da piše o njem časopise vsega sveta. Povsod imenuje Masaryka, da je bil filozof na predsedniškem sedežu. Njegove zares človeške lastnosti povsod visoko cenijo. Bil je nizkega rodu, pa se ga ni nikoli aramoval, ampak je bil vedno v stiku s preprostim narodom.

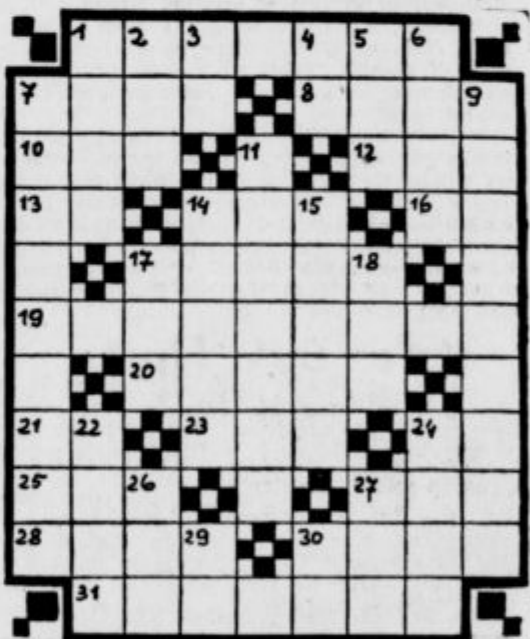
Vse svoje življenje ni kadil in ni pil alkohola. Znal je pol ducata evropskih jezikov, najbolje iz zares povsem dovršeno je bil zmožen angleščine. Dasi je bil oče tesne zveze Češkoslovaške s Francijo, vendar je bil svoj živ dan prijatelj Angležev. Do svojih poslednjih dni je bil vedno navdušen za London in prav posebno ga je veselilo v prejšnjih letih sedeti na vrhu kakega londonskega omnibus in se tako razgledovati po svetovnem mestu.

Trije kraji so mu bili posebno pri srcu in je v njih največ bival: hiša na Hradčanih, kjer je imel svojo veliko knjižnico; Lany, bivša last Fürstenbergov in hiša v Topolcianskem na Slovaškem, kjer je bival čez poletje. Tu je mogel uživati svoj najljubši šport, ježo, in tu je vsak dan prejezdil po več ur. Še z 80. leti je tako brhko jezdil, da ga je kak spremljevalec komaj dohajal. In do nedavnega se je mogel s prsti rok dotakniti tal, ne da bi pri tem sključil kolena.

Ruski Matuzalem

V Sverdlovskem v Rusiji živi najstarejši človek sveta, in sicer 134 letni Izak Danilovič Fedotov. Baje se je rodil leta 1802 in je do svojega 116. leta še delal. S 124 leti so mu podelili državno pokojnino. Fedotov ima 17 otrok, od katerih jih je že več dedov in babic, a števila njegovih otrok otrok pa doslej še niso mogli dognati; brez dvoma jih je veliko.

Križanka

Besede pomenijo:

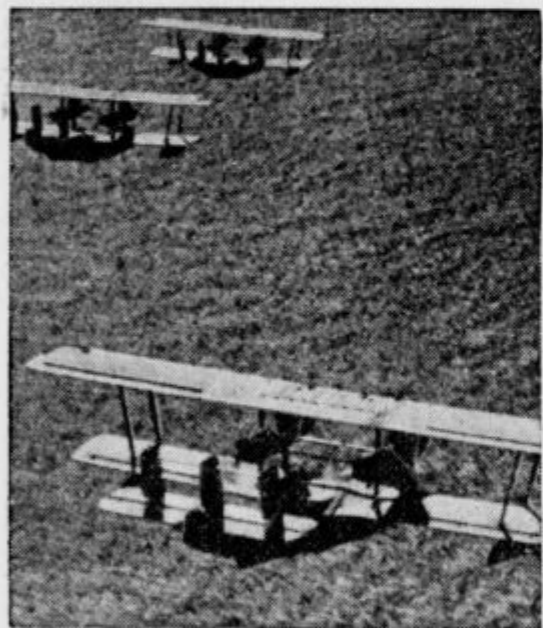
Vodoravno: 1. večje mesto ob severnem obrežju Sicilije, 7. fizikalni izraz za enoto sile, ki podeli gramski masi v eni sekundi pospešek enega centimetra, 8. domača žival, 10. italijansko mesto ob Adiji, 12. druga beseda za filnik, 13. egiptovsko božanstvo sonca, 14. vodna naprava, 16. velika eibirka reka, 17. večji levi pritok Save na Gorenjskem, 19. večje mesto na južnozahodnem obrežju Norveške, 20. druga beseda za daljavo, 21. izraz pri kartanju, 23. svetopisemska oseba, 24. začetni črki imena in priimka glavnega zastopnika simbolizma v belgijski literaturi, 25. glaseben izraz, 27. velika reka v severni Afriki, 28. druga beseda za trepetanje, 30. nekdanja vrsta denarja, 31. kraj med Divačo in Hrušico na Primorskem.

Navpično: 1. ključavničarsko orodje, 2. svetopisemska oseba, 3. italijanska nota, 4. v morje segajoči kos suhe zemlje, 5. druga beseda za lučaj, 6. moška oseba iz istoimenskega humorističnega filma, 7. večje nemško mesto med rekama Rhein in Main, 9. znano nemško industrijsko mesto v Porrenju, 11. tuja beseda za deset božjih zapovedi, 14. znano erbsko moško krstno ime, 15. del klausa, 17. velika lesena posoda, 18. izraz za turškega gošpodarja, 22. izraz za oddelek iz korana, 24. kmečko orodje, 26. vrsta nordijskega denarja, 27. kuhinjsko orodje, 29. začetni črki imena in priimka angleškega pisatelja knjige: »Promptuarium morale«, 30. začetni črki imena in priimka Gregorčičevega prijatelja, kateremu je pesnik posvetil pesem: »Grobnji spomenik prijatelju«.

RESITEV KRIŽANKE

Vodoravno: 1. Pali, 4. adut, 7. Idaho, 8. sito, 9. Amor, 10. elita, 11. Ter, 12. čuk, 13. Atene, 16. Muta, 17. uvod, 19. unija, 20. Sora, 22. Ajas, 24. Osa, 25. era.

Navpično: 1. pasat, 2. literatura, 3. idol, 4. ahat, 5. Domače vaje, 6. Turek, 14. Tana, 15. nuja, 16. meso, 18. Desa, 21. os, 23. ar.

Troje angleških letal, ki spadajo k nadzorstvu Sredozemlja, odpluje iz Anglije.

spremembe vremena le iz moči sončnega izžarevanja. A ta toplotna moč zavisi od sončnih peg.

Razna znanstvena opazovanja so dognala, da se toplota sončne površine poveča, če je sončnih peg več. Torej bi morali potemtakem imeti tudi mi bolj toplo vreme, kadar ima sonce več sončnih peg. Pa je prav narobe res! Zakaj? — Ko je izžarevanje sonca močnejše, se ozračje krog zemlje zares tudi bolj segreje. A s tem, ko se ozračje bolj segreje, se pa tudi bolj zrahlja, zračni tlak pada, nastajajo oblaki — in dež.

Oblaki posrkajo toplotno sonca, ki prihaja v naše ozračje in ji ne pustijo, da bi prišla na površje zemlje. Zato pa je tako:

čim več je sončnih peg, tem bolj hladno vreme imamo in tem več je padavin.

Iz Moskve poročajo, da so sovjetske oblasti prijele tudi justičnega komisarja Krylenka, ki je doslej nastopal kot državni tožilec v raznih velikih procesih Sovjetije.

Odgovor na anketo:

Univ. prof. dr. Rado Kušej:

Zrelost dijakov in naša srednja šola

V.

Kdor hoče na pravni fakulteti pravočasno dovršiti študij, mora položiti po tretjem semestru prvi državni izpit iz pravnozgodovinskih predmetov, med katere šteje po krivici tudi cerkveno pravo. Domača pravna zgodovina, rimsko in kanonsko pravo se brez temeljitega znanja latinščine ne dajo z uspehom predavati, še manj učiti. Rimsko in cerkveno pravo imata svoje izključno latinske vire, domača pravna zgodovina starejše dobe istokot.

S svojim znanjem latinščine, ki smo ga prinesli iz klasične gimnazije na univerzo, nismo naleteli pri nobenem predmetu prvega državnega izpita na težkočo. Sprito dobrega poznavanja politične zgodovine nam je bila pravna zgodovina kot posebna stroka zanimiva in priklupna. Corpus juris civilis in Corpus juris canonici sta samo znamenja rimske klasike na gimnaziji.

Predmeti prvega državnega izpita so do danes ostali isti, a kolika razlika v predizobrazbi mladih pravnikov za naših dni in danes!

Moje osemnajstletne izkušnje pri pravnozgodovinskih državnih izpiti, pri katerih igra obča, v gimnaziji pridobljena izobrazba največjo vlogo, so me že zdavnaj prepričale, da se vzgoje na realnih gimnazijah ne more smatrati kot polnovern nadomestek naše nekdanje klasične vzgoje. Dostikrat niti prošnja za pristopev k izpitu, ki se lahko omeji na en sam stavek, ni jezikovno brezhibna. Dogaja se, da iz vrst kandidatov tekom celega izpita, ki traja nad 2 uri, ni slišati niti enega pravilnega stavka. Znanje latinščine je tako pomanjkljivo, da kandidatje opetovano niso vedeli, kaj pomeni »reprobare«. Narasčaj, ki prihaja na univerzo iz realnih gimnazij, odkar je tam pouk latinščine omejen na višje razrede in na tri ure tedensko, pa je po veliki večini — izjeme so povsod — tako reven na obči izobrazbi in na jezikovnem znanju, da nastaja za izpitne komisije težko vprašanje, ali bodo ti kandidatje sploh kdaj sposobni za mesta sodnikov, odvetnikov, notarjev itd., ako se dostikrat niti v maternem jeziku gladko in določno izražati ne znajo, da o znanju kakega svetovnega jezika niti ne govorim.

Ravno zadnja leta prihaja na visoke šole naraščaj, rojen v letih svetovne vojne. Mogoče je v tem dejstvu iskati razloga za redke talente med slušatelstvom. A zdi se mi, da je glavni vzrok slabe srednješolske izobrazbe in tudi slabih učnih uspehov na univerzi pomanjkanje zanimanja in ljubezni do učnih predmetov.

Ljubezen do svojega predmeta pa more vstopiti učencem na srednji šoli samo strokovni profesor. To pa predpostavlja, da ljubi svojo stroko sam. Spominjam se na prve razrede gimnazije, kako so nas o. benediktinci v St. Pavlu že iz prvega začetka znali navduševati za Cicerona in njegov klasični jezik in s kako vneto smo iz ljubezni do božjega stvarstva hodili botanizirati in pripravljati svoje herbarije. Ni bilo samo učenje, bilo je veselo tekmovalstvo za ciljem.

Danes je težko nekatere predmete posebno vzljubiti, ker je z njimi ves učni načrt v srednjih šolah prenatrpan. In od profesorjev, ki ob sramotnih plačah ne pridejo iz gnotnih stisk, se ne more zahtevati še posebno navduševanje za strokovni pouk in jim moramo šteti v dobro, da vrše v polni meri svojo dolžnost.

Enako tudi v visokošolskem študiju brez veselja do predmetov ne more biti pravih uspehov. Veselje do predmetov zgodovinske skupine na pravnih fakultetah izključuje nezadostna srednješolska predizobrazba. Pravnozgodovinski izpit je zato za večino kandidatov, a nič manj za izpitne komisije prava mučnica. Zato se ne smemo čuditi, da pogrešamo na vseh treh univerzah Jugoslavije mladih pravnikov, ki bi se specializirali za pravno zgodovino, rimsko ali kanonsko pravo, da bi nekoč zasedli naše stolice. Ni dosti boljše glede predmetov pravosodne stroke, edino za javno pravo, ki je ozko povezano s problemi sodobne pravne in državne filozofije, ne manjka sposobnih mladih docentov.

Tako se odraža zgorežen srednješolski pouk v svojih kvarnih posledicah tudi na pravnih fakultetah. Morebiti bo kdo smatral zgodovinske predmete za praktični pouk mladih juristov kot nepotrebne. S takim naziranjem se ne bom prekal. Zadoštuje naj ugotovitev, da so rimsko in cerkveno pravo ter domača pravna zgodovina tudi po veljavnem zakonu o univerzah ter po obči univerzitetni uredbi obvezni predmeti. Ako se pouk na realnih gimnazijah, posebno pouk zgodovine in latinščine ne postavi na druge temelje, bo znanstvena usposobljenost za pravni študij vedno bolj padala in z njo seveda tudi kvaliteta mladih juristov v praksi. Neobhodni pogoj za vsakega pravnika, ki se hoče v katerikoli poslu in položaju uveljaviti, je usposobljenost, da zna strogo logično misliti in se gladko in pravilno izražati. To usposobljenost je nesel za naših dni vsak absolvent gimnazije s spričevalom o zrelosti v življenju s seboj. Glavna naloga preosnovne pouka na gimnazijah bodi, da dobi spričevalo o zrelosti svoj nekdanji pomen nazaj.

Vlom v župnišče

Škofja Loka, 20. sept. 1937. V Zabnici pri Škofji Loki je bilo v nedeljo 19. t. m. v zgodnji jutranji uri vlomljeno v župnišče. Med tednom so temni elementi zastrupljali pse-čuvanje in je v torek 14. t. m. poginil zaradi zastrupljenja tudi župnikov pes. To okoliščino je vlomilec, ki je imel najbrž kakega tovariša, izkoristil in vdrl tisto noč skozi okno v župnikovo kuhinjo, ko je železno omrežje primerno razširil. Za to delo mora imeti železno pripravo — vintó, s katero je brez šuma omrežje razrinit, ubil šipo in odprl okno.

Pešček je sicer zalajal, nakar je župnik vstal in šel pri vratih ven pogledat, ker je bilo vse mirno, je šel nazaj počivat. Tat je zaklenjena kuhinjska vrata tudi od znotraj z zapahom zaprl in tako delal v zaprtem prostoru. Odnesele je nekaj denarja, gospodinji srebrno uro in več drugih drobnarij. V stanovanjske prostore ni mogel, ker je bila kuhinja zaklenjena. Pes čuvaj je v sedanjih razmerah v vsakem župnišču nujno potreben, a naj bo ponoči znotraj v župnišču.

Večer Dele Lipinske

To, kar nam je pokazala v ponedeljek v opernem gledališču svetovno poznana discuse Dela Lipinskaja, ima svoj prav poseben umetniški okvir, ki opredeljuje in loči od vse ostale umetnosti posebno sposobnost umetnega prednašanja, kjer se veže na svojstven način govor s petjem in sploh z glasbo; prav zato se hoče temu posebnemu umetništvu tudi svojstvenega precejšnjevanja, kot se rodi iz za to določene, posebne notranje dispozicije dojemalčeve.

Ce boš ob taki predstavi pričakoval čiste, umetne deklaracije ali govora, si prav tako v zmoti, kot če si prišel poslušat lepo petje in uživat glasbene vrednote. Kajti oboje je v tem primeru izgubilo svojo vrednost z ozirom na čisto, umetniško zakonito presojo in se premaknilo z visokega piedestala vstran — se podredilo predvsem prijetni zabavi, kot jo ustvarja nekako melodramatično prednašanje veselih pesmi, šaljivih dvotipov, prirestenja satir in tudi prosto namigavajočih parodij.

In v taki smeri, ki se pač najbolje prilaga razpoloženju varietete, je razkrila tokrat Dela Lipinskaja pred nami svoje sposobnosti. Glas, ki je sam po sebi nekako hrupav in nikakor ne blag, ima vendar v sebi neko skrito privlačnost in je v tem še posebno prikladen danemu načinu prednašanja, ki se zna presenetljivo prilagoditi vsebini teksta. Takisto se tej vsebini izredno prilaga tudi mimika in kretnje, ki izkazujejo posebno dobrega opazovalca življenja, ki zna iz pisanih vsakodnevnih vtisov vjeti najbolj značilne poteze in jih zopet poustvarjati. Vsem tem posebnim sposobnostim pa prišepetava ter jih urejuje in vodi človek, ki je stopil globoko v življenje, človek, ki ga je priroda obdarila z obiljem vsestranskih čustvenih utripov, s posebno napetostjo duševnih silnic, ki se sproščajo v živo in priklupno telesno upodabljanje, ki zna prikleniti dojemalčovo pozornost.

Tako osvetljeno je delo Dela Lipinske tam, kamor se samo prišteva v opovedi resnemu umetništvu, vendar in priklupno pojavi. — Temu povsem sorodna pa je tudi pianistična umetnost sprenjevalca W. Lajtaia.

Muta ob Dravi

Ker je most med Vuzenico in Muto še vedno neuporabljiv, obvešča ekspozitura za zavarovanje delavcev v Slovenjgradu vse svoje člane-zavarovance iz okoliš uradnega zdravnika g. dr. Pregla in etanujoče na levem bregu Drave, da so do topeletne upostavitve redne zveze med obema imenovanimi krajema poslužujejo uradovega zdravnika g. dr. Hönigmannu v Marenbergu, ki ordinira od 8 do 10.

Novi železniški

podvožnjaki v Zagrebu

Pred dvema letoma je ministrski svet odobril 42 milijonov din za nov železniški most in 10 milijonov din za železniške podvoze v Zagrebu. Kakor poročajo zagrebški listi, dokončavajo vprav sedaj že tretji železniški podvoz, ki bo omogočil ugodnejšo cestno zvezo starega Zagreba z novimi naselji, nastalimi med železnico in Savo. Tudi v Zagrebu je zarezana železniška proga v mestno zazidano površino, vendar pa ne tako neusmiljeno kot v Ljubljani. Predvsem leže tam na drugi strani železniške proge le manj važna predmestja in tudi v bodoče rast Zagreba ni navezana na to smer. Pa še nekaj je, kar razmere v Zagrebu znatno ugodnejše povzroča, da leži namreč skoraj vsa proga skozi Zagreb v visokem nasipu, skozi katerega je mogoče izpeljati ceste s podvozji brez kakih klancev ali pa ovinkov. V Ljubljani bi bilo mogoče to dobro izvesti le s poglavitno železniške proge. Vidimo, da so si Zagrebčani znali uveljaviti svoje opravilne zahteve vse bolj hitro nego mi v Ljubljani. Čeprav je to vprašanje v Ljubljani tudi pereče in ga je vprav zato mestna občina načela z energično akcijo, vendar ne kaže naša železniška uprava do danes še nobene volje, da bi se tudi ona posvetila odločni rešitvi cestnih križišč z železnico na Tyrševi in Gosposvetski cesti.

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 22. sept. 12 Zvezde in zvezdniki (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13.45 Cas, spored, obvestila — 13.15 Rad. orkester — 14 Vreme, borza — 15 Predavanje o pasivni zaščiti prebivalstva pred zračnimi napadi — 15.30 Operetni napravi (plošče) — 15.40 Mladinska ura: Resni in veselji dogodki s taborov in potovanj (g. Miroslav Zor) — 16 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 16.30 Nac. ura: Kako je okolica vplivala na življenje in delo Veljka Milčevića (Milivoje Ristić, knj.) — 17.30 Sab — 20 Plesna glasba: Sestre Stritar in Radijski jazz — 21 Harmonika (plošče) — 21.15 Radijski orkester — 22 Cas, vreme, poročila, spored — 22.15 Maudolinistični trio (g. Antunović, Privšek in Haršlag).

Drugi programi

Sreda, 22. septembra: Belgrad: 20 Simfonični koncert — 21 Humor — Zagreb: 20 Kitare — 20.30 Plošče — 21 Ljubljana — Dunaj: 19.25 Simfonični koncert — 20.40 Plošče — 21.40 Sonatni koncert — 22.20 Plesna glasba — Budimpešta: 20 Artistični večer — 21.30 Brahmov kvintet — 21.45 Plošče — 22.30 Jazz — Trst: Milan: 17.15 Violina — 21 Igra — Rim-Bar: 21 Klasična glasba — 22.10 Zbor — Praga: 19.30 Poster koncert — 21.35 Ljudski koncert — Varšava: 20 Ciganska glasba — 21 Chopinov koncert — 22 Plesna glasba —

Novice z Goriškega

Vinska letina v Julijski krajini. Vinogradi so kazali prav lepo in pričakovala se je prav dobra trgatve. Zadnji tedni pa so te upe deloma prevarali. Nastopile so razne bolezni, ponekod nas je obiskala toča — na Komenski deloma še zadnji teden — prepogosto deževje je drugod povzročilo gnitje, marsikje so burje razredile grozdovje, vse to in še marsikaj drugega je pripomoglo da letina ne bo tako ugodna, kot smo se nadejali. Ker nam ravno sedaj manjka sonca, bo žal tudi žlahtni kapilje nekoliko primanjlovala ognjenite vročine. Vendar pa ne smete misliti, da nam letošnja rebula ne bo ogrela ušes. Videli smo mnogo krasnih vinogradov z zdravim in sladkim grozdjem in pri nekaterih, ki so že začeli trgati, smo lahko ugotovili, da ima most že zdaj 17 stopinj sladkobe. Če bo nebo dalo še nekaj sončnih dni, se bo grozdje še posladilo in homo prav gotovo včasih prav židane volje, zlasti še, ker teran dobro obeta.

Napredek reševalne postaje v Ljubljani

Ljubljana, 21. septembra. Ljubljanačanom je znano, da ljubljanska poklicna reševalna in gasilska postaja že dolgo ne zadošča potrebam našega mesta. Prejšnje občinske uprave so pač prevzele to, kar je ustvaril župan dr. Perič, za razširitev in zboljšanje se pa niso dosti brigale ter so preskrbele samo to, kar je najnujnejše zahtevala. Resnica je, da ima sedaj ljubljanska reševalna postaja premalo mož in premalo reševalnih avtomobilov ter brigad. Saj je že dostikrat naneslo, da so odkod klicali ljubljansko reševalno postajo na pomoč, pa niso ljubljanski reševalci mogli tja, ker so bili prezaopleni v Ljubljani.

Minister dr. Rogič je pri svojem večeršnjem obisku pri gasilcih sicer občudoval strunost in izvežbanost tako ljubljanskih poklicnih, kakor prostovoljnih gasilcev, čeprav smo ljubljanačani z mobilizacijo vsega gasilskega osebja pred ministrom nekoliko zakrili svoje pomanjkanje.

Sedanja občinska uprava pa je pokazala razumevanje, kako nujno potrebna je razširitev reševalne postaje, zlasti še zato, ker se je prebivalstvo mestne občine in o zemlja znatno povečalo.

Stara zahteva reševalcev je bila povečanje garaže. Tako poklicni kakor prostovoljni gasilci imajo več vozil, ki jih s težavo zbašajo v sedanjo ozko garažo. V letošnjem proračunu je bilo določenih 75.000 din, da se garaža poveča čez vse sedanje dvorišče Mestnega doma. Prva dela so sedaj že končana ter je postavljen leseni svod v predalčnem sistemu, na katerega pride pločevinasta streha čez vse dvorišče. Gasilci pridobijo s tem veliko prostora, tako da bodo mogli svoja vozila štiti tudi ob slabem vremenu. Še vedno pa je dana možnost, da izvajajo svoje vaje pri sedanjem gasilskem stolpu. Odstranjena je stena med dvoriščem in garažo, pač pa so napravljena vrata iz Strelške ulice na sedaj pokrito dvorišče. Dvorišče bodo asfaltirali.

Povečanje gasilske garaže je bilo nujno potrebno že zaradi tega, ker je v načrtu za prihodnje

Triperesna deteljica

Spisal M. Kunčič. — Ilustriral M. Sedej.

A tudi skrivnostni neznanec je bil moral grozno prestrašiti, ko se je Nandetova roka doteknila njegove. Zatuli je na vse grlo in begal po rovih sem in tja kot preganjana zver.

In se je nazadnje zgodilo nekaj tako neverjetnega, da boste z Nandetom in Jožkom vred strmeli veli: ko sta naša junaka v divjem diru z nogami merila rove, sta zdajci trčila skupaj s skrivnostnim neznancom. Vsi trije so se prekucnili na tla. Ko so se napol mrtvi od strahu upali odpreti oči, so tako široko zazijali, kakor bi hoteli požrti drug drugega...

»Peter!« sta vzkliknila Nand in Jožek ter gledala vanj kot v prikazen z onega sveta.

»Nand! Jožek!« je vzkliknil Peter in se neznaneko čudil.

»Kako pa prideš ti sem?« je vprašal Nand in ga potipal, kakor da še vedno ne more prav verjeti, da je res on.

»Menda prav tako kot vidva!« se je zasmel Peter.

+

Nenadoma nas je zapustil in se preselil v večnost naš oče, gospod

FRANC KUMAR

vlakovodja v pokoju

Pogreb blagopokojnika bo v četrtek, dne 23. septembra ob pol 5 popoldne izpred mrliške veže Zavetišča Sv. Jožefa (Vidovanska cesta 9) na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 21. septembra 1937.

Zalujoči Kumarjevi.

leto nabava dveh nujno potrebnih novih reševalnih avtov in bo tudi povečano število moštva. Šele sedaj pa se vidi, kako usodno napako je napravila občinska uprava pod bivšim režimom, ki je za 10 let oddala za bagatelno najemnino najlepše prostore v Mestnem domu, to je dvorano in druge sobe v popolnoma negasilke namene. Enako kakor so stisnjeni gasilci, tako je stisnjeni tudi mestni fizikat, saj tam morajo v skupni sobi delati zdravnik, zdravstvena sestra, uradnice itd. in enako je stisnjen tudi mestni socialni urad. Gasilci pa so slej ko prej na stališču, da mora Mestni dom pripadati izključno gasilec, kar se bo v teku let tako in tako uresničilo.

Sport

Pravila nogometne igre

(Nadaljevanje.)

Podrobna razlaga pravila 10

6. Če se igralec, ki je udarec izvedel ali katerikoli drugi igralec dotakne žoge, predno je ista prevladala pot svojega oboda, je udarec ponoviti; 7. Žoga sme biti udarjena šele na znak sodnika;

8. namerno zavlačenje izvedbe udarca je smatrati za nešportno obnašanje;

9. razlikovali je dvoje vrst prostih udarcev:

a) direktne,

b) indirektne.

Navodila za sodnika:

Pri kaznovanju prestopkov mora sodnik poznati dvoje vrst kazni:

1. Osebn kaznovanje t. j. opomin in izključitev, ki so obravnavani v § 13.

2. Kaznovanje zaradi igre t. j. prosti in kazenski udarec, katere obravnavajo §§ 10, 11, 17. Osebn (disciplinski) kazni mora sodnik odrediti vedno, neoziraje se na to, če je žoga v igri ali ne, dočim smo odrediti kazni s prostim ali kazenskim udarcem samo tedaj, če je žoga v igri in je igra vsled prestopka prekinil.

Sodnik sme odrediti istočasno tudi obojne kazni!

Ce igralec, radi katerega je bil izvršen prestopok, obdrži žogo in ima dobro pozicijo, sodnik ne prekine igre, posebno če uvidi, da bi imela kaznovana stranka od prekinitve igre koristi. V takem slučaju bo ob prvi priložnosti opomnil igralca, ki je prestopok izvršil.

Pravilo 11

Proti stranki, ki je zagrešila prestopok po § 9, se s prisojenim prostim ali kazenskim udarcem lahko direktno doseže gol. Neposredno se doseže gol tudi z udarcem s kota, dočim z udarcem, prisojenim radi drugih prestopkov, ni mogoče direktno doseči gola.

Podrobna razlaga pravila 11

Direktni prosti udarec

Proti stranki, ki je zagrešila prestopok po § 9 se s prisojenim prostim ali kazenskim udarcem lahko direktno doseže gol.

Neposredno se lahko doseže gol tudi z udarcem s kota, dočim z udarcem, prisojenim radi drugih prestopkov, tega ni mogoče.

Gorske medklubske kolesarske dirke

s posameznim startom priredi v nedeljo, 10. oktobra ob 13. »Hermesova« kolesarska sekcija na lepi romantični progi iz Pijave gorice na Turjak. Dirkalna proga je dolga 7 km v nepretrganem lahmem vzponu. Mnogim našim starejšim dirkačem je ta proga dobro znana, saj je na njej bilo že več takih tekmovalj, med katerimi je bilo zadnje gorsko državno prvenstvo pred tremi ali štirimi leti in kjer je s povprečno brzino okrog 30 km na uro zmagal znani dirkač Abulnar.

Pravico starta na razpisanih gorskih dirkah imajo vsi verificirani dirkači, in sicer glavna skupina zase, juniorska zase ter bo za obe skupini razpisanih več klasiifikacijskih mest. Razdelitev nagrad bo takoj po končanih dirkah v gostilniških prostorih na Turjaku.

Obenem s to gorsko prireditvijo bo tudi kolesarski izlet, katerega se bo gotovo udeležilo večje število kolesarskih sportnikov in športnic, da se v bližini Ljubljane v lepi okolici zgodovinskega Turjaka navžijejo zdravega jesenskega zraka.

Razpis

Sportni klub Železnikar — Maribor priredi v nedeljo dne 23. septembra t. l. pričetkom ob 9 dopoldne, na svojem stadionu ob Trški cesti, medklubiški lahkotletski miting v sledečih disciplinah:

Teki na 100 m, 200 m, stafete 4x200 m, 4x1500 m, skok v višino z zaletom, skok v daljino z zaletom, met krogla, diska in kljativa.

Pravico nastopa imajo verificirani atleti v JLAZ včlanjenih klubov.

Tekmovalje bo po pravilih in pravilnikih JLAZ. Tekališče je dolgo 428 m, pokrito z ugaski in ima dva nedvignjena zavoja.

Prijavnina, kakor tudi nagrad ni.

V disciplinah, kjer ne bodo prijavljeni vsaj trije tekmovalci, ne bo tekma.

Prijave je poslati na naslov: SK Železnikar, Maribor, Delavna dr. zbiranje najpozneje do 21. sept. t. l. Zakasnitev odzroma naknadnih prijav homo upoštevati. Za vse neopredvidene, veljajo določila pravilnikov JLAZ.

Kolesarska podzveza Ljubljana. Stalbeno. Sklicem redno sejo Upravnega odbora za četrtek dne 23. septembra v lokalni restavraciji Slanič ob 20.15. Vjude vabim vse odbornike polnoštevilne udeležbe. Gospoda tajnika opozarjam, da pri seji priložim vse knjige in dopise kakor tudi arhiv in drugo imovino podzveze, ker po nastopu na mednarodnih dirkah Belgrad-Sofija, zalaganju državnega juniorskega prvenstva, čudnem nastopu v Planini in igračkanju z visjimi funkcijarji v podzvezi, netaktnem nastopu proti pravilom in z ozirom na to da je prav zaradi tega že več odbornikov odstopilo, ni mogoče držati stanja naprej.

Istočasno sklicujem plenarno sejo Podzveze kolesarske zveze kraljevine Jugoslavije Ljubljana, za nedeljo dne 26. sept., dopoldan od pol 11 v klubskem lokalni restavraciji Slanič Ljubljana. Vabim vse znanje klube, da se seje udeležijo, ker je važno zaradi nadležnega dela kolesarskega športa v delokrogu naše podzveze. Po zveznih pravilih bo na plenarni seji tudi preureditev posameznih odborniških mest oz. dopolnitev.

Posilj Kolesarski podzvezi, kateri je bil obljavljen v Slovenec dne 17. t. m. naj bi raje pisno odstopil tehnični referent naslovil svojemu klubskemu tovarišu, katerega zadnje krivda in ne podzveze. Mislim tudi, da ta gospod ni opravičen podpisovati vse priizdaje kolesarske dirkalce! — Predsednik.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda. Dina 1.—; ženitovanjski oglasi Dina 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Dina 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinjska vrstica po Dina 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

TEL. 21-24 **MATICA**

Najlepši varietetjski film
Kralj artiljerov Truxa
La Jana

TEL. 27-30 **SLOGA**

Marija Andergast v svoji najlepši vlogi
Trije snubci učiteljice Kristine
Hans Sönnker, Fritz Kampers

TEL. 22-21 **UNION**

Premiera velikega francoskega filma
Baccara
Tragedija junaka iz svetovne vojne
V glavnih vlogah: Marcela Cantal, Jules Berry, Lucien Baroux

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Službe iščejo**Prikojevalec**

v čevljarški stroki z večletno prakso išče stalno nameščenje. Plača po dogovoru. Ponudbe upravi »Slovenca« pod 14.982. a

Službodobe

Več mizar. pomočnikov samostojnih, za finejša dela, sprejem. Sv. Petra cesta 85. (b)

Dva čevljar. pomočnika sprejem. Nastop takoj. Cadež Joško, Skofja Loka. (b)

Hlapca in dekle za večjo kmetijo sprejme Anton Krepek, Sv. Peter pri Mariboru. (b)

Hlapec h konjem se takoj sprejme. Vprašati: Kavarna Prešeren, Ljubljana. (b)

Mesarski pomočnik z mojstrskim izpitom dobi službo poslovanja pri Nabavni in prodajni družbi, r. z. o. z., Rateče-Planica. — Pismene ponudbe vložiti do 1. oktobra 1937. (b)

Prodajalko

majso moč, ki bi bila pripravljena začasnemu pomagati tudi v kuhinji, iz dobre krščan. hiše, takoj sprejem z vso oskrbo v hiši. Ponudbe podružnici »Slovenca« v Celju pod »Pridna in poštena« št. 15.193. (b)

Občina Breznica

v radovoljskem okraju rabi za takojšnji nastop občinskega tajnika s štirimi razredi srednje šole. Prosilci s prakso imajo prednost ter naj se obrnejo za pojasnila na obč. upravo na Breznici, pošta Zirovnica. (b)

Frizerko

prvo vrstno moč za železo in po možnosti vodno ondulacijo išče F. Kristof, frizer, Karlovac. (b)

Dekle 14—16 let

revnih staršev ali brez njih, se sprejme k majhnemu otroku. Naslov po ve upravi »Slovenca« pod št. 15.226. (b)

Pouk**Abiturient**

s klasične gimnazije želi instruirati v tekočem solskem letu. Ponudbe upr. »Slovenca« pod »Resno« št. 15.236. (u)

Obrt

Gumbe, plise, entel, ažur predtisk in monogram hitro izvrši Matek & Mitke, Ljubljana, poleg hotela Strukelj. (t)

Glasba

Za mal dnarja dos muzke! Floke, gramofone, radio gramofone, radio aparate itd. prodajamo po ugodnih cenah tudi na obroke. **elektrofon PASAŽA NEBOTIČNIKA**

GLASBILA

Violine, šolske 68.-
Gitare 120.-
Mandoline 80.-
Harmonike slovitih znamk (Soprani, Hohner, Emona) Izredno poceni!

MODIC

Pasaža Nebotičnika
Oglejte si brezobvezno naše cene, predno se odločite za nakup drugje. (b)

Šolske potrebščine

zvezke, mape, risalne bloke in deske, risalno orodje, peresa, navadna in nalivna, peresnike in peresnice, svinčnike, nahrbtnike, aktovke itd. kupite najceneje v trgovini

H. NIČMAN, LJUBLJANA, Kopitarjeva ulica 2

Prodamo MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI, Ljubljana, nasproti »Neboščinik«.

VINO

pristo in poceni dobite pri
Centralni vinarni v Ljubljani
TELEFON ŠTEV. 25-73

2951

DRVA PREMOG
IV. SCHUMI
DOLENSKA CESTA

VOLNA

dospela kroji in navodila zastoj

M. DRENIK

LJUBLJANA
Kongresni trg 7

Ženska ročna dela, tisk in material za šolo in dom

Železen štedilnik

in dimne cevi, vse dobro ohranjeno, poceni prodam. Naslov pove upravitelju »Slovenca« pod 15.230. 1

Kislo zelje

novi, prvovrstni, v sodčkih, dobavlja po naročilu Gustav Erklavec, Ljubljana, Kodeljevo, Povsetova 10, telefon 25-91. (t)

Posedstva**Posedstvo**

50 orolov, pri Mariboru, naprodaj pod ceno prav ugodno. Zagorski, Maribor, Aleksandrova c. 33.

Hišo v Karlovcu

s sedmimi stanovanji ter enim lokalom, blizu kolodvora, prodam. Josefina Alešovec, Starčevičeva 10, Karlovac. (p)

V Brezicah

in okolici se naprodaj hiše, krasna stavbica, vinogradi, sadovnjaki in gozdovi ter zaokroženi deli Attemsovega veleposlastva. — Pojasnila pri inž. Miklav Otmar, Brezice. (p)

Krasna vila

enonadstropna, z velikim vrtom, gospodarskim poslopjem, v bližini gimnazije na Poljanski cesti v Ljubljani, 14 sob, pripravnosti za sanatorij, naprodaj. Ponudbe upravi »Slovenca« 14395.

Čitajte in širite

»Slovenca«

Denar

Vrednostne papirje vseb vret kupuje Slovenska banka v Ljubljani. Krekov trg 10, tel. 37-52.

HRANILNE KNJIZICE

vrednostne papirje vnovčuje po najboljši ceni in takojšnjemu izplačilu — izposljuje vse bančne denarne, kreditne in blagovne posle najkulantneje

ALOJZIJ PLANINSEK

trg. ag. bančnih poslov
Ljubljana, Beethovaova ulica 14-1 — telefon 35-10

Vnovčujem

hranilne vloge vseh denarnih zavodov proti takojšnji gotovini zelo ugodno

Oblast. dovoljena pisarna

Rudolf Zoré

Ljubljana, Gledališka 13
Telefon 38-10

BANČNO KOM. ZAVOD

in MENJALNICA

MARIBOR
Aleksandrova ulica št. 40

vnovčuje

HRANILNE VLOGE

bank in hranilnic, kupuje

vrednostne papirje, valute in zlatnike po najvišji dnevni ceni.

Kakor umetnik

na svoji KLAVIATURI

išče pravi ton za svoje glasbeno delo, tako morete tudi Vi madam, iz barvnih vzorcev rdečih za lice od Bourjois izbrati pri svojem dobavitelju ono nijanso rdečila za lice, ki se poda najbolj vaši lepoti. Nikar se ne zanesite samo na približno izbero. Zahvaljujoč barvnim vzorcem od Bourjois vam je omogočeno, da takoj pri nakupu izberete ono rdečilo, ki je najbolj primerno vašemu obrazu. Fard pasteli od Bourjois so ročni izdelki, sterilizirani v pari in ostanejo na kvasi stalno mehki in puhasti do končne uporabe ter nikdar ne postanejo trdi.

Fards Pastels BOURJOIS

93-C

A.P.

Državna razredna loterija

Obveščam igralce, kateri so na srečkah moje kolekture igrali preko Slovenske banke v Ljubljani, da sem jim rezerviral iste številke tudi za 35. kolo in jih prosim, da mi takoj z dopisnico sporočijo, da jim iste pošljem. V tej obveznosti ostanem samo do 1. oktobra. Radi tega prosim, da me o številkah takoj obvestite.

Aleksander R. Pavlovič

Kralja Alberta 1, Beograd

Nenadoma nam je umrla naša predobra, nenadomestljiva, nad vse ljubljena žena, mama, sestra, svakinja in teta

Olga Tancig

soproga svetnika državnih železnic

Pogreb bo v četrtek, dne 23. septembra t. l. ob dveh iz hiše žalosti v Herbersteinovi ulici št. 4 na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 21. septembra 1937.

Zalujoči ostali.

S tužnim srcem sporočamo, da je umrl naš nad vse ljubljani soprog, oče in svak, gospod

AVGUST MENCEJ

pasarski mojster

dne 21. septembra kot žrtev svojega poklica, previden s svetotajstvi za umirajoče.

Na zadnji poti ga bomo spremlili v četrtek, 23. septembra ob 4 popoldne izpred mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 21. septembra 1937.

Globoko žalujoči:

Pavla, soproga; Pavelček, sinček; Vera por. Stanič, Angela, Anka Dolhar, svakinje; Stefan, Josip Dolhar, vsaka in ostalo sorodstvo.

Agnes Günther:

97

Dušica - Rožamarija

»Roža, ti moraš postati srečna. Koliko si mi ti dala! Ti, labodja princesa, seveda ne moreš slutiti, kaj se dogaja v moškem srcu. Ti si mi podarila najljubše ure mojega življenja. Doprinešla si mi težko žrtev. Neizmerna blaženost se je razgibala v moji duši. Pogledj, drugim ljudem je človek — obraz. Malokateri si se ogledajo morebiti roke. Za ostalo skrbi šivilja.

Meni pomenjajo tvoja ljubko nagnjena ramena, tvoj hrbet, čudovita poteza izpod pazduhe preko lahno zaokroženega boka isto kot tvoj obraz. Jaz sem vedno slutil, da moraš imeti krasno telo. In kako si je tvoja duša zgradila in očevala svojo hišo, to sem zdaj doživel. Postala si mi sveta. Ti si mi pridobila hipoma jako fin občutek, da si se zavedela, kaj smeš in česa ne smeš storiti in tako mi je bilo mogoče prav imenitno poleg tebe živeti. Doživel sem ure ustvarjanja, ko sem te elikal.

Zdaj pa ne žaluj več, Rožamarija! Poleti bova praznovala svatbo. No, čemu pa skrivati svojo glavo ali mi ne moreš več zreti v oči...?

To bo praznik... Praznik, ob katerem naju ne bo živa duša motila. Praznik Rože! Vsi prazniki doslej so bili v primeru s tem le predprazniki. Svoj pajčolan si vendar vzela s seboj, Rožamarija, in venec iz belih rož, ki se vzpenjajo ob zidu brauneškega gradu, boš nosila na glavi. Te so ti najbolj všeč. In obleko iz bele svile in zlate čevljičke, čevljičke tvoje radosti! In tuje oči ne bodo zle v našu Studenec nama bo popeval svojo najlepšo pesem. Čemu ne izpregovoriti besede, moja Roža, moja bela Roža?

»Oh, jaz te ljubim, jaz te ljubim!«

Zdajci je vstal Harro ter rekel nežno:

»Zdaj pa dovoli, da odidem, Rožamarija. Do poletja je še dolgo. En poljubček, brž! Jaz moram oditi.«

»Svojo besedo si dal, Harro, moraš jo držati.«

Ona se mu izvije in odide.

Ko je naslednjega jutra prišel Harro k zakrku, je bila prijazna sončna soba prazna. O zakrku ne duha ne sluha! Mesto tega je ležalo na mizi pisemce, ki je bilo na njega naslovljeno:

»Dragi Harro, ko boš našel ta listič, bom že skoraj v Würzburgu. Ob enajstih bom v Berlinu, kjer me bo oče pričakoval. Liza si je upala me v resnici spraviti v Berlin. Brž ko srečno dospem, ti bržojavim. Ako bi se pa navzlic Lizi hipoma znašla kje drugod, ti bom od tam bržojavila. Ne huduj se name! Tvoja Rožamarija.«

Rožamarija je začela prvič sama odločevati o svoji usodi.

XXX. Vzgoja.

Brzjojavka Rožamarije je povzročila v brauneški palači v Berlinu nemalo presenečenje. Ko je knez pokazal kneginji brzjojavko, se je v njenih očeh tajinstveno zablistalo in začela je modrovati:

»To je pa zelo čudno! Upajmo, da ne bo nič hudega! Če se mlade žene podajo na pot ter se iznenada pojavijo pri svojih starših, je to navadno znamenje znamenje družinskih viharjev...«

Knezu ni bilo všeč, da je pustil Harro to neizkušeno Rožamarijo samo na potovanje. Dvomljivo je celo, če sploh ve, kje se dobijo vozne karte! Brzjojavka je bila oddana v Würzburgu.

Ves popoldan je knez nemirno begal sem ter tja v nepretrgani bojazni, da bi se mogla njegovi hčeri pripetiti kakšna nesreča. Umišljal si je razne nesrečne možnosti med Würzburgom in Berlinom.

»Tega Harro ne odpusti!«

Ze četrte ure pred prihodom vlaka je nemirno korakal po peronu anhaltskega kolodvora. Končno je privozil vlak. Vsa vratica so se hipoma odprla in pestra množica se je usula iz njega. Knezu se blešči pred očmi ter strmi v te neštete potnike! Rahli nadi, da se morda le kje prikaže njegova Rožamarija, čeprav se mu zdi to zelo neverjetno. Toda

v hipu se je ta pojavila pred njim in radostno vzkliknila:

»Oče, kako ljubezljivo, da si prišel!«

Knez objame svojo hčer, kot bi se vračala iz potovanja okoli sveta.

»Torej si vendarle srečno dospela!«

Njegove oči so zaplaval v solzah! Vkljub dolgemu potovanju so njena lica rožnate in cvetoča. Kako podjetno žare njene oči kot še doslej nikoli!

»Nisi imela nobenih neprijetnosti?«

»Toda oče, saj sem vendar že dovolj dorasla, da si morem upati sama — to se pravi z Lizo — v Berlin! Ker je bilo v prvem razredu predolgočasno, sva potovali v drugem. V družbi neke dame z dvema otrokoma sva se imenitno kratkočasil.«

Kako se vam godi, — tebi in Harro?«

»Imenitno oče! Malce bi se pa le lahko vzradostil nad mojim prihodom!«

»Oh, kako se radujem!« vzklikne knez, ki se hipoma začuti zelo olajšanega. Zdaj šele je uvidel, kako tesno mu je bilo pri srcu.

Brž se odpeljeta v brauneško palačo. Spotoma Rožamarija pripoveduje svojemu očetu mnogo, zelo mnogo. Njen jezik se ne ustavi niti za hip, toda čemu je prav za prav prišla, tega mu še ni povedala.

Kneginja ju je pričakovala. V njenem obrazu se zrcali skrajna radovednost. Ko pa zazre ponosni in dražestni obraz Rožamarije, jo je radovednost na videz minila. Komaj pa je izpregovorila z Rožamarijo nekaj brezpomembnih besed kar se epomni, da hoče v gledališče k tretjemu, posebno zanimivemu dejanju neke premiere. Ko je že pri vratih, se še enkrat ozre po Rožamariji ter jo vpraša:

»Rožamarija, čemu si prav za prav prišla?«

Rožamarija zalije rdečica, toda mesto nje odgovori brž knez:

»Božična presenečenja za Harra!«

Zdajci je v kneginji ugašnilo vsako nadaljnjo zanimanje ter ju je pustila sama.

Rožamarija sede na globoko usnjato zofa, ki stoji v delovni sobi njenega očeta. Oče je moral priti k njej in potem je začela:

»Ali se prav nič ne čudiš, da ti nisem prinesla Harrovih pozdravov?«

»Mar res nisi...? Da, seveda!«

»Pobegnila sem mu!«

»Toda Rožamarija!« vzklikne knez ves prestrašen. »Kaj ti je tako iznenada padlo v glavo? Prosim te vendar!«

»Jaz hočem tudi enkrat samostojno ravnati. Harro gotovo ne bo hud radi tega. Poslušaj me, oče!«

»Domnevam, da imaš ti svoje čase, ob katerih te žene k pogovoru. Malo me pa vendarle skrbi, kaj poreče Harro!«

»Poslušaj, kako sem si to uredila! Včeraj sem se odločila. Liza je našla vozni red ter ga proučevala. Toda ni se v njem spoznala, morali sva iti k Martu. V Thorsteinu ne uspe nič brez Marta. Rekla sem mu, da pripravljam za gospoda neko presenečenje. Nato sem telefonirala v Brauneck. Naročila sem, naj me čaka voz ob vznožju thorsteinskega hriba. V svojem življenju še nisem tako zarana vsiala. Bila je temna noč. Mart je nesel prtljago in svetilko, ko smo stopali po hribu navzdol. Veter je vzdihoval po pobočju, kjer imajo čaple svoja gnezda. Liza ve, da tam straši, zato se je silno bala. Nekaj čapelj ostane tudi čez zimo tam. Celi smo njih čudne glasove. Mart je koracal prvi tako čvrsto, kot bi poznal le poti čez kupe listja v sneženem metežu. Njegov široki hrbet nama je bil v veliko tolažbo. Kako sva se vzradostila, ko so zablistale luči voza. Potem je šlo vse gladko.«

»In ve Harro, da si dospela?«

»Seveda! Ne bodi tako zaskrbljen, ko sem prišla k tebi in me zopet imaš!«

»Draga Rožamarija, bil bi ti zelo hvaležen, če bi mi že enkrat povedala, zakaj si tako iznenada odpotovala peš in ponoči!«